

UCHWAŁA NR XLVIII/292/21

RADY GMINY SKOŁYSZYN

z dnia 29 listopada 2021 r.

**w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Skołyszyn na lata 2021 –2027”**

Na podstawie art. 18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.) oraz art. 17 ust 1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.) Rada Gminy Skołyszyn uchwala co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skołyszyn na lata 2021-2027” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Skołyszyn.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Załącznik do Uchwały Nr XLVIII/292/21
Rady Gminy Skołyszyn
z dnia 29 listopada 2021 r.*

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY SKOŁYSZYN
NA LATA 2021-2027**



SPIS TREŚCI

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII.....	6
1. PODSTAWY PRAWNE.....	6
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	7
II. DIAGNOZA SPOŁECZNA	15
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	15
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ	15
3. DEMOGRAFIA	16
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	18
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	19
6. GOSPODARKA.....	19
7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE	20
8. EDUKACJA I KULTURA	21
9. OCHRONA ZDROWIA.....	24
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	27
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	29
12. POMOC SPOŁECZNA.....	30
13. BEZROBOCIE	42
14. BEZDOMNOŚĆ.....	44
15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	45
16. SYTUACJA DZIECKA.....	50
17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	54
18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY	57
19. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY	58
20. PROBLEMY RÓWNOŚCI SZANS	61
21. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH.....	64
22. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII.....	72
III. PROGRAMOWANIE	74
1. WIZJA I MISJA.....	74
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	75
3. PROGNOZA ZMIAN	91
4. RAMY FINANSOWE.....	94
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA	95
6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA.....	95
7. PROGRAMY I PROJEKTY	97
UWAGI KOŃCOWE.....	97

WSTĘP

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skołyszyn został przygotowany na lata 2021-2027. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, w której zawarto informacje na temat uwarunkowań zewnętrznych tworzenia strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, identyfikuje problemy społeczne oraz prezentuje ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii; **programową**, przedstawiającą założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń, określony został także czas realizacji wyznaczonych działań. W celu określenia postępów w realizacji założeń programowych, wyznaczone zostały **wskaźniki monitorowania realizacji celów strategii**, uwzględniające wartości z ostatniego roku objętego analizą danych i oczekiwane wartości docelowe w roku kończącym zaplanowany okres programowania opracowanej strategii. Część programowa zawiera także ramy finansowe, prognozę zmian oraz informacje na temat sposobu wdrażania, prowadzenia monitoringu oraz ewaluacji strategii.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w gminie, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka. Do analizy wykorzystano trzy rodzaje ankiet.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli mieszkańcy gminy, w tym także osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 12 anonimowo wypełnionych arkuszy. Wśród ankietowanych było 75% kobiet i 25% mężczyzn. Dominujące grupy respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 56-65 lat oraz powyżej 65 lat (po 25%), 46-55 lat i 36-45 lat (po ok. 17%). Najmniejszy odsetek spośród respondentów stanowiły grupy osób w wieku 26-35 lat i 20-25 lat (po ok. 8%). W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 20 roku życia. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to ponad 41% spośród nich zadeklarowało

posiadanie wykształcenia średniego, a 25% wyższego. Część ankietowanych nie podała informacji dotyczących wykształcenia.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to z udzielonych odpowiedzi wynika, iż ponad 33% wszystkich respondentów mieszka na terenie gminy od urodzenia, a 50% uczestników badania zamieszkuje w gminie od 20 do 56 lat, z kolei zaś blisko 17% ankietowanych przebywa na terenie gminy od 14 do 17 lat. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	pleć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
12	kobiety (75%)	20-25 lat (8,3%)	od urodzenia (33,3%)	zasadnicze zawodowe (8,3%)
		26-35 lat (8,3%)		średnie (41,6%)
		36-45 lat (16,6%)	od 20 do 56 lat (50%)	
		46-55 lat (16,6%)		
	mężczyźni (25%)	56-65 lat powyżej 65 lat (po 25%)	od 14 do 17 lat (16,7%)	brak deklaracji (25%)

W kolejnym przeprowadzonym badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 14 arkuszy wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 78,5 % kobiet i 21,5 % mężczyzn. Jeśli chodzi o podział wiekowy, to najliczniej wśród uczestników badania reprezentowane były grupy osób w wieku 56-65 lat (37,5%), a także powyżej 65 lat (21,4 %). Osoby w wieku 36-45 lat reprezentowane były przez 14,2 % badanych, taki sam odsetek respondentów stanowiły osoby w wieku 46-55 lat. Najmniej było uczestników w przedziale wiekowym 20-35 lat. W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 20. roku życia. Profil respondentów został zaprezentowany w tabeli zamieszczonej poniżej.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	pleć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
14	kobiety (78,5%)	20-25 lat (7,1%)	od urodzenia (50%)	zasadnicze zawodowe (7,1%)
		26-35 lat (7,1%)		średnie (50%)
				wyższe (37,5%)
	mężczyźni (21,5%)	36-45 lat (14,1%)	od 7 do 14 lat (14,2%)	brak deklaracji (7,1%)
		46-55 lat (14,1%)		
		56-65 lat (37,5%)	od 20 do 56 lat (37,5%)	
		powyżej 65 lat (21,4%)		
brak deklaracji (7,1%)				

Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 8 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy.

Prezentowany dokument strategii został przygotowany na lata 2021-2027. Sygnalizuje problemy społeczne występujące w gminie i prezentuje rozwiązania o charakterze systemowym, których realizacja powinna przyczynić się do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skołyszyn dokumentem uspołecznionym. W pracach nad strategią uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, Kościołów i związków wyznaniowych, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.). Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 z późn. zm.)

- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 716 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.).

Podczas realizacji strategii znajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skołyszyn jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. W swej warstwie merytorycznej odnosi się do dokumentów, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym. Poniżej przedstawiono główne założenia programowe tych dokumentów.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

EUROPA 2020 – STRATEGIA NA RZECZ INTELIGENTNEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich:

- 1) „Unia innowacji”
- 2) „Młodzież w drodze”

- 3) „Europejska agenda cyfrowa”
- 4) „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”
- 5) „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”
- 6) „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”
- 7) „Europejski program walki z ubóstwem”.

28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów RP przyjęła „Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2020/2021”. Już na starcie prac nad KPR oczekiwano uwzględnienia w KPR działań na rzecz priorytetów nowej strategii dla UE, zaprezentowanej w komunikacie KE pn. „Europejski Zielony Ład” z 11 grudnia 2019 r. oraz w dokumencie otwierającym nowy cykl Semestru, tj. „Rocznej Strategii Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego na 2020 rok” z 17 grudnia 2019 r. W związku z wybuchem pandemii COVID-19 w 2020 r. na ostatnim etapie prac dokument uzupełniono o odrębny rozdział poświęcony przedstawieniu działań mających na celu bezpośrednią walkę z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym, zawartych w ustawach składających się na tzw. „tarczę antykryzysową”.

W KPR znalazła się bardzo wstępna, ze względu na niemający precedensu dynamiczny charakter kryzysu gospodarczego wywołanego przez pandemię, ocena sytuacji i scenariusz makroekonomiczny na najbliższe miesiące. Jednocześnie w KPR zachowano dorobek wcześniejszych prac nad dokumentem, zastrzegając, że realizacja zaplanowanych działań będzie uzależniona od rozwoju sytuacji w Polsce i na świecie.

NOWE WIELOLETNIE RAMY FINANSOWE NA LATA 2021-2027

Na mocy Traktatu z Lizbony Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową.

2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021-2027. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii COVID-19, 27 maja 2020 r. zaproponowano **zmieniony długofalowy budżet UE**, wprowadzając nadzwyczajny

instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Podczas szczytu w Brukseli w dn. 17-21 lipca 2020 r. przywódcy państw członkowskich uzgodnili długofalowy budżet UE 2021-2027 opiewający na kwotę 1 074,3 mld EUR. Z budżetu wspierane będą m.in. inwestycje w transformację cyfrową i ekologiczną. Przywódcy uzgodnili też pakiet odbudowy o wartości 750 mld EUR, który pomoże UE poradzić sobie z kryzysem spowodowanym pandemią. Z kwoty tej 390 mld EUR zostanie wypłaconych w formie dotacji dla państw członkowskich, a 360 mld EUR – w formie pożyczek.

PROGRAM OPERACYJNY WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny współfinansuje krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, wspiera innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Komisja Europejska proponuje przeznaczenie dodatkowych środków w latach 2020-2022 na fundusze strukturalne w ramach programów perspektywy 2014-2020 na walkę ze skutkami kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19 oraz przygotowanie długookresowej transformacji w kierunku zielonej, cyfrowej, bardziej odpornej na zagrożenia Europy. Ta inicjatywa KE nazywana została w skrócie REACT-EU.

Polska popiera podejście polegające na wykorzystaniu obecnych programów polityki spójności jako narzędzia wspierania działań krótko- i średnioterminowych za pośrednictwem REACT-UE, natomiast polityka spójności w latach 2021-2027 powinna realizować cele w dłuższej perspektywie czasowej.

NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego,

inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Został uchwalony przez Radę Ministrów 17 września 2019 r. Rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

W KSRR wskazuje się Obszary Strategicznej Interwencji istotne z punktu widzenia realizacji polityki regionalnej, które zostaną uwzględnione w krajowych i regionalnych strategiach rozwoju (m.in. poprzez wskazanie dedykowanych im działań). Są to dwa typy obszarów: gminy średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Oprócz tego KSRR wskazuje również wschodnią Polskę i Śląsk jako OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju (Program Polska Wschodnia, Program dla Śląska). Jednocześnie na poziomie regionalnym samorząd województwa może wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, takie m.in. jak obszary przemysłowe, zdegradowane czy tzw. wewnętrzne peryferia, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI. DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 to dokument mający na celu przede wszystkim poprawę jakości życia obywateli. Ukazuje on główne tendencje,

wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także kierunki zagospodarowania przestrzennego państwa. Powyższy dokument wyznaczył trzy strategiczne obszary, w których powinien odbywać się rozwój Polski:

- Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:
 - Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna,
 - Polska Cyfrowa,
 - Kapitał ludzki,
 - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.
- Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:
 - Rozwój regionalny,
 - Transport.
- Obszar efektywności i sprawności państwa:
 - Kapitał społeczny,
 - Sprawne państwo.

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU SPOŁECZNEGO (WSPÓŁDZIAŁANIE, KULTURA, KREATYWNOŚĆ) 2030

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. W dokumencie wyznaczono następujące trzy cele szczegółowe i priorytety:

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

1.1 Usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami,

1.2 Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.

Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:

2.1 Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze,

2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dóbr kultury,

2.3 Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,

2.4 Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę,

2.5 Wzmocnienie promocji kultury polskiej za granicą.

Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne:

3.1 Wzrost udziału sektorów kreatywnych w rozwoju gospodarczym kraju,

3.2 Rozwój kompetencji zawodowych na potrzeby branż kreatywnych,

3.3 Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA – PODKARPACKIE 2030

W dniu 28.09.2020 r. Sejmik Województwa Podkarpackiego podjął uchwałę Nr XXVII/458/20 w sprawie przyjęcia *Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2030*. Dokument ten jest kluczowy dla samorządu województwa, określa trendy rozwoju, cele oraz główne działania zmierzające do ich osiągnięcia w określonym horyzoncie czasowym.

Strategia jest drogowskazem dla działań podejmowanych przez władze wojewódzkie na każdej z płaszczyzn zarządzania rozwojem. Jej kierunki przełożą się na zapisy innych dokumentów strategicznych i operacyjnych w regionie, ukierunkują politykę rozwoju władz regionalnych oraz lokalnych interesariuszy procesu rozwoju województwa. *Strategia* określa również pole współpracy z samorządami zagranicznymi w tym ze strony Słowacji, Ukrainy i obszaru Karpat, gdyż województwo chce być aktywnym uczestnikiem relacji transgranicznych.

Proces tworzenia *Strategii* odbywał się przy dużej partycypacji społecznej, dzięki czemu stanowi ona wyraz oczekiwań środowisk lokalnych, naukowych, branżowych i samorządowych.

Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030 jest czwartą generacją strategii wojewódzkich. Wpisuje się w ideę zrównoważonego rozwoju, kładzie nacisk na wzmocnienie funkcji gospodarczej regionalnych biegunów wzrostu oraz integrację ich obszarów oddziaływania, angażuje w procesy rozwoju wszystkie obszary regionu, otwiera politykę rozwoju na różne instrumenty finansowe, a także wyposaża politykę rozwoju w nowe narzędzia współpracy.

Zapisy kierunkowe *Strategii* zostały ujęte w następujące obszary tematyczne:

Obszar tematyczny 1 – Gospodarka i nauka – ujęcie zagadnień kultury innowacyjności, rozwoju Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji, wzmocnienia powiązań nauki i gospodarki, gospodarki bezodpadowej, Przemysłu 4.0, sektorów gospodarki – rolnictwo i turystyka.

Obszar tematyczny 2 – Kapitał ludzki i społeczny – zawiera zagadnienia w ujęciu horyzontalnym, z ujęciem sektora organizacji pozarządowych i Regionalnej Polityki Imigracyjnej.

Obszar tematyczny 3 - Infrastruktura dla zrównoważonego rozwoju i środowiska – dostrzega obecny stan infrastruktury komunikacyjnej oraz konieczność wzmocnienia dostępności w ujęciu zewnętrznym i wewnętrznym, obejmuje zagadnienia elektromobilności, gospodarki wodnej w tym zapewnienie dostępu do wody, retencji i zapobiegania powodziom, gospodarki wodno-ściekowej, przeciwdziałanie zmianom klimatycznym.

Obszar tematyczny 4 - Dostępność usług – zagadnienia dostępności do e-usług, bezpieczeństwa, współpracy regionalnej, ponadregionalnej i transgranicznej, jak również kompleksowe wsparcie obszarów w planowaniu przestrzennym.

Obszar horyzontalny - Terytorialny Wymiar Strategii – obejmuje działania w zakresie równoważenia procesów rozwoju poprzez przedstawienie Regionalnej Polityki Miejskiej w oparciu o bieguny wzrostu i hierarchiczny układ miast, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich, oraz wskazanie obszarów wymagających szczególnego wsparcia dla pobudzania procesów rozwojowych.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU JASIELSKIEGO 2016-2022

Misja powiatu jasielskiego - powiat jasielski w sposób innowacyjny i zrównoważony wykorzystuje posiadany potencjał dla dobra mieszkańców.

Wizja rozwoju powiatu jasielskiego - powiat jasielski zapewni mieszkańcom możliwości korzystania z funkcjonalnego układu urbanistycznego i komunikacyjnego, czystego środowiska, dziedzictwa kulturowego, pozwoli uzyskać nowoczesne wykształcenie oraz zapewni wystarczającą ilość miejsc pracy w innowacyjnych przedsiębiorstwach i gospodarstwach rolnych.

Pola strategiczne rozwoju powiatu.

Pole strategiczne 1. Zrównoważony rozwój gospodarczy powiatu w oparciu o inteligentne specjalizacje Podkarpacia.

Pole to wpisuje się w Strategię Rozwoju Województwa „Podkarpackie 2020”, w obszar KONKURENCYJNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA - Cel 1- Rozwijanie przewag regionu w oparciu o kreatywne specjalizacje jako przejaw budowania konkurencyjności krajowej i międzynarodowej.

Pole strategiczne 2 Poprawa jakości i dostępności usług publicznych.

Pole to wpisuje się w Strategię Rozwoju Województwa „Podkarpackie 2020”, w obszar KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY Cel 2- Rozwój kapitału ludzkiego i

społecznego jako czynników: innowacyjności regionu oraz poprawy poziomu życia mieszkańców.

Pole strategiczne 3. Poprawa spójności i rozwijanie potencjału powiatu

Pole to wpisuje się w Strategię Rozwoju Województwa „Podkarpackie 2020”, w obszar SIEĆ OSADNICZA Cel 3 - Podniesienie dostępności oraz poprawa spójności funkcjonalno-przestrzennej jako element budowania potencjału rozwojowego regionu.

Pole strategiczne 4. Racjonalne wykorzystanie środowiska naturalnego

Pole to wpisuje się w Strategię Rozwoju Województwa „Podkarpackie 2020”, w obszar ŚRODOWISKO I ENERGETYKA -Cel 4- Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów z poszanowaniem środowiska naturalnego sposobem na zapewnienie bezpieczeństwa i dobrych warunków życia mieszkańców oraz rozwoju gospodarczego województwa.

Cel główny

Podjęcie wymienionych wyzwań rozwojowych, we współpracy z liderami środowiska lokalnego, jest podstawą sformułowania celu generalnego Strategii Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2016-2022, którym jest: poprawa jakości życia mieszkańców powiatu poprzez efektywne i zrównoważone wykorzystanie dostępnych zasobów dla rozwoju społeczno-gospodarczego.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Skołyszyn to gmina wiejska, która administracyjnie należy do powiatu jasielskiego i województwa podkarpackiego, graniczy od południa, zachodu i północy z gminami należącymi do województwa małopolskiego (gminy: Lipinki, Biecz, Szerzyny). Natomiast od wschodu graniczy z gminą Jasło, a od północnego-wschodu z gminą Brzyska.

Powierzchnia gminy wynosi 78,5 km², co stanowi 9,4% powierzchni powiatu. Na strukturę administracyjną gminy składa się 14 jednostek pomocniczych – sołectw: Bączal Górny, Bączal Dolny, Harkłowa, Jabłonica, Kunowa, Lisów, Lipnica Górna, Przysieki, Pusta Wola, Siedliska Sławęcińskie, Sławęcin, Siepietnica, Skołyszyn i Święcany, siedzibą gminy jest miejscowość Skołyszyn. Największa pod względem liczby mieszkańców jednostka pomocnicza gminy to sołectwo Święcany, gdzie mieszka 2 171 osób, zaś najmniejsza to sołectwo Siedliska Sławęcińskie zamieszkałe przez 212 osób. Obszar gminy zamieszkuje ogółem 12 507 osób (według stanu na koniec 2019 roku).

Na terenie gminy funkcjonuje 5 organizacji pozarządowych, które w spektrum swojego działania mają m.in. promowanie tradycji i kultury regionu, rozwój i integrację środowisk lokalnych, dbałość o bezpieczeństwo mieszkańców.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym mieszkańcom gminy Skołyszyn zadano pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów gminy, czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić gminę bardziej przyjazną dla mieszkańców.

Największe atuty gminy, zdaniem ankietowanych, związane są z położeniem geograficznym i walorami przyrodniczymi. Należą do nich: urozmaicony krajobraz, zróżnicowane ukształtowanie terenu, spore zalesienie, obszary wodne, rzeki i potoki. Walory te, zdaniem mieszkańców, mogą stanowić o potencjale turystycznym gminy i wyznaczać taki kierunek rozwoju dla tego obszaru. W tym kontekście atutem jest, podkreślany przez respondentów, dynamiczny rozwój gminy oraz położenie w pobliżu ważnych dróg krajowych i wojewódzkich. Także nie bez znaczenia jest

wysoki poziom bezpieczeństwa, jak również czyste ekologicznie środowisko naturalne.

Mieszkańcy pozytywnie ocenili zarządzanie, sprawną pracę urzędu i ośrodka pomocy społecznej, przyjaznych urzędników, dużą ofertę usług i poziom placówek systemu oświaty w gminie.

Identyfikując czynniki, które w największym stopniu ograniczają możliwości rozwojowe gminy, ankietowani wskazywali na niewielką liczbę firm i zakładów, co przekłada się na deficyt miejsc pracy i zmusza mieszkańców, głównie młodych, do wyjazdów w poszukiwaniu zatrudnienia i lepszych warunków życia. Do najczęściej wymienianych słabych stron należą: niezaspokojenie potrzeb w zakresie mieszkalnictwa oraz spędzania wolnego czasu, zarówno jeśli chodzi o młodych, jak i starszych mieszkańców gminy. Skarżono się także na brak pomocy przy formalnościach związanych z dopłatami rolniczymi oraz niewystarczające dofinansowanie wymiany pieców. Ankietowani uznali również, że negatywny wpływ na jakość życia w gminie mają braki w infrastrukturze technicznej – niewykaszone rowy przydrożne i zły stan niektórych dróg lokalnych (rejon Lisowa i Bączala Górnego).

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby gminę uczynić bardziej atrakcyjną i przyjazną dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano prowadzenie działań w kierunku tworzenia nowych miejsc pracy na terenie gminy oraz podejmowanie inicjatyw zachęcających do inwestowania w gminie. Do istotnych potrzeb respondenci zaliczyli też rozwój budownictwa mieszkaniowego, w tym socjalnego, dalszą rozbudowę infrastruktury: modernizację dróg, budowę chodników, rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, rewitalizację parku w Skołyszynie, zagospodarowanie nieużytków, wybudowanie basenu. Wśród niezbędnych do realizacji działań wskazano także utworzenie klubu – świetlicy dla mieszkańców oraz wzbogacenie oferty kulturalnej i rozrywkowej. Wspomniano także o potrzebie zapewnienia profesjonalnej pomocy dla rolników oraz rozszerzeniu działań mających na celu ochronę środowiska.

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2019 r. gmina Skołyszyn liczyła ogółem 12 507 osób, wśród których było 6 260 kobiet; stanowiły one ok. 50% całej populacji. Gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 160 osób na km². Analizując dane demograficzne, można

stwierdzić, iż w latach 2017-2019 spadała ogólna liczba mieszkańców gminy. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to należy podkreślić, że w rozpatrywanym okresie zmniejszała się liczba dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym, rosła zaś grupa najstarszych mieszkańców gminy.

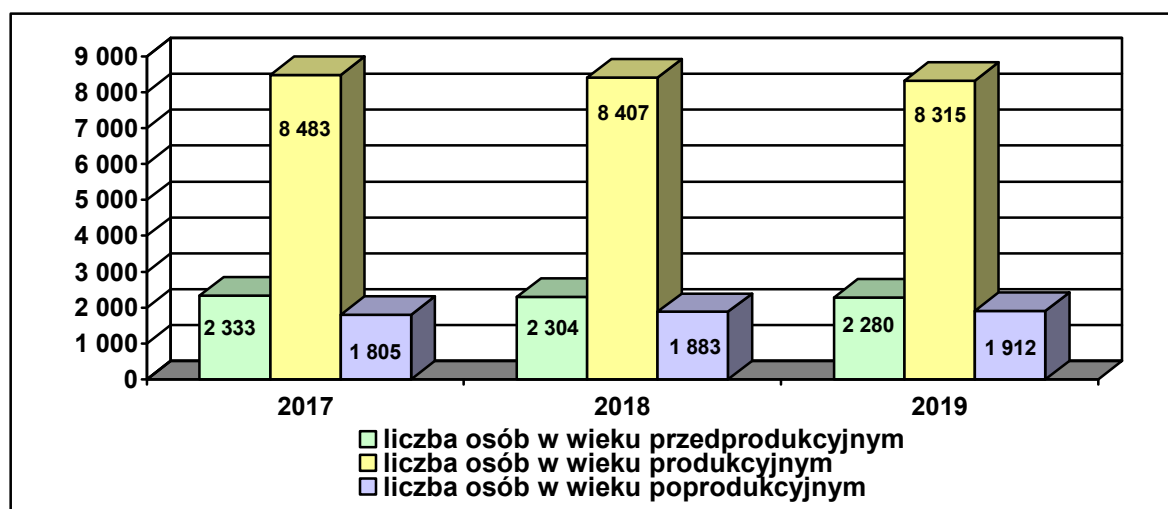
W latach 2017-2019 w pierwszych dwóch latach analizy odnotowano dodatni przyrost naturalny. W kolejnym roku liczba urodzeń była wyraźnie niższa niż liczba zgonów, przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą ujemną. Ujemne było również saldo migracji w analizowanym okresie. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej gminy przedstawiają poniższe tabele oraz ilustruje wykres.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	2 333	2 304	2 280
liczba osób w wieku produkcyjnym	8 483	8 407	8 315
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 805	1 883	1 912
ogółem	12 621	12 594	12 507

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019



Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba urodzeń	121	134	115
liczba zgonów	98	111	135
przyrost naturalny	23	23	-20

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba zameldowanych osób spoza gminy	102	117	87
w tym z zagranicy	-	-	-
liczba osób wymeldowanych poza gminę	108	152	156
w tym za granicę	-	-	-
saldo migracji ogółem	-6	-35	-69

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

Dostrzegane zmiany demograficzne, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska starzenia się społeczeństwa, wymagają kompleksowego podejścia do sytuacji poszczególnych grup mieszkańców, poznania ich potrzeb i oczekiwań, co umożliwi wypracowanie odpowiednich rozwiązań sprzyjających zarówno rozwojowi społecznemu, jak i gospodarczemu gminy.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie nie jest jeszcze wystarczający i z pewnością wymaga dalszych inwestycji, szczególnie jeśli chodzi o sieć wodociągową, jak i kanalizacyjną. Długość istniejącej sieci wodociągowej to 51,4 km; korzysta z niej jedna trzecia mieszkańców, podobnie rzecz się ma w przypadku sieci kanalizacyjnej, na terenie gminy funkcjonuje 1 oczyszczalnia ścieków. Nieco lepiej wygląda dostępność sieci gazowej; korzysta z niej 9 023 mieszkańców.

Projekty mające na celu poprawę zaopatrzenia mieszkańców w wodę oraz te zapewniające odprowadzanie ścieków są planowane i wdrażane przy dużym wsparciu finansowania z funduszy unijnych. W miarę możliwości prowadzona jest rozbudowa i modernizacja dróg, ulic, chodników, oświetlenia oraz innych obiektów. Poniżej w tabeli zawarto szczegółowe dane na temat istniejącej infrastruktury technicznej w gminie na koniec 2019 roku.

Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	51,4
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	4 149
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	84,9
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	4 567
oczyszczalnie ścieków	

liczba oczyszczalni ścieków	1
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	4 567
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	299
liczba przyłączy sieci gazowej	9 023
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	155 026.
w tym długość dróg gminnych (w km)	101

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

W uzupełnieniu powyższych danych warto wymienić najważniejsze spośród inwestycji realizowanych w gminie Skołyszyn w latach 2017-2019:

- instalacja kolektorów słonecznych paneli fotowoltaicznych
- termomodernizacja budynków szkół w Harklowej, Skołyszynie, Kunowej, Bączalu Dolnym, Przysiekach, Lisowie, Jabłonicy i Święcanach
- termomodernizacja ośrodków zdrowia w Harklowej i Skołyszynie
- termomodernizacja domów ludowych w Lisowie, Święcanach i Harklowej
- budowa boiska wielofunkcyjnego w Święcanach
- budowa oświetlenia ulicznego w Skołyszynie, Bączalu Dolnym
- budowa kanalizacji sanitarnej w Przysiekach i Skołyszynie

5.KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Gmina Skołyszyn charakteryzuje się dogodnym położeniem komunikacyjnym; w pobliżu dwóch ciągów komunikacyjnych: wschód – zachód (Śląsk – Kraków – Bieszczady) i północ – południe (Kielce – Tarnów – Barwinek).

Przez teren gminy przebiega m.in. droga krajowa nr 28 Wadowice – Zator – Nowy Sącz – Krosno – Medyka – granica państwa oraz linia kolejowa nr 108 Jasło – Stróże. Stacje kolejowe na obszarze gminy znajdują się w Przysiekach, Siepietnicy i Skołyszynie.

Podmioty świadczące usługi komunikacyjne w gminie:

- Miejska Komunikacja Samochodowa w Jaśle spółka z o.o.
- PGZK – Jasiel spółka z o.o.

6. GOSPODARKA

Gmina Skołyszyn ma charakter rolniczy, użytki rolne zajmują ok. 68% powierzchni, a użytki leśne blisko 22% powierzchni gminy. Przeważają gleby

o dużym zakwaszeniu, najbardziej urodzajne ziemie, tj. mady występują głównie w dolinach rzek, większość obszaru to gleby gliniaste. Jeśli chodzi o strukturę gospodarstw rolnych, to zdecydowanie przeważają indywidualne o niewielkiej powierzchni; średnia wielkość gospodarstwa rolnego w gminie i powiecie nie przekracza 2 ha (średnia wielkość w województwie podkarpackim to 4,7 ha, przy średniej krajowej 10,4 ha).

W rolnictwie dominuje niezmiennie od lat uprawa zbóż okopowych, a w produkcji zwierzęcej chów bydła i trzody chlewnej. Ta utrzymująca się tendencja jest odzwierciedleniem wykorzystywania przez rolników swoich gospodarstw do produkcji żywności głównie na własne potrzeby. W ostatnich latach coraz częściej prowadzonym typem upraw jest winorośl; powstają kolejne winnice i rozwija się związana z tym sprzedaż winogron, sadzonek oraz, przede wszystkim, produkcja wina i soku. Niewielka część rolników modernizuje i dostosowuje swoje gospodarstwa na potrzeby agroturystyki. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)	7 853
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	5 398,37
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	1 716,67
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	167,70

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

W latach 2017-2019 liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy rosła. Dane na temat aktywności gospodarczej mieszkańców gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Aktywność gospodarcza mieszkańców gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba podmiotów prowadzących działalność opartą na tzw. wpisie do ewidencji działalności gospodarczej gminy	331	355	369

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE

W latach 2017-2019 r. stan zasobów mieszkaniowych gminy nie ulegał istotnym zmianom. Gmina w 2019 r. posiadała 16 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni 925 m². Jeśli chodzi o mieszkania socjalne, to gmina nie dysponowała takimi lokalami.

Dane dotyczące sytuacji mieszkaniowej w gminie Skołyszyn w latach 2017-2019 zawiera poniższa tabela.

Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkań komunalnych	17	16	16
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	982	925	925
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	47	45	44
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego (w m ²)	57,76	57,81	57,81

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna zwana dodatkiem mieszkaniowym. W gminie Skołyszyn tej formy wsparcia udziela Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, a dane dotyczące liczby rodzin, którym przyznano dodatek oraz wartości dodatków prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 10. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	9	5	1
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	55	48	12
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	12 647,80	9 395,06	2 819,49

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie.

8. EDUKACJA I KULTURA

W roku szkolnym 2019/2020 w gminie funkcjonowało 20 placówek systemu oświaty: w tym 12 placówek wychowania przedszkolnego (1 przedszkole i 11 oddziałów przedszkolnych w szkołach) oraz 8 szkół podstawowych. Dane na temat przedszkoli i szkół w gminie oraz podopiecznych i nauczycieli w nich zatrudnionych zawierają tabele zamieszczone poniżej.

Tabela 11. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	12	246	16
w tym przedszkola	1	86	5
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	11	190	11

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

Tabela 12. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba uczniów	liczba nauczycieli
szkoły podstawowe	8	942	149

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

Tabela 13. Wykaz placówek systemu oświaty działających w gminie w roku szkolnym 2019/2020

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Gminne Przedszkole	Skołyszyn 215, 38-242 Skołyszyn
2.	Szkoła Podstawowa im. Juliana Bruna w ZSP	Skołyszyn 222, 38-242 Skołyszyn
3.	Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza	Święcany 529, 38-242 Skołyszyn
4.	Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki	Harkłowa 353, 38-243 Harkłowa
5.	Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Rejtana	Bączal Dolny 101, 38-242 Skołyszyn
6.	Szkoła Podstawowa im. Anny Jenke	Przysieki 88, 38-207 Przysieki
7.	Szkoła Podstawowa im. Macieja Rataja	Lisów 76, 38-242 Skołyszyn
8.	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej	Jabłonica 127, 38-200 Jasło
9.	Szkoła Podstawowa im. Św. Królowej Jadwigi	Kunowa 89a, 38-243 Harkłowa

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

W Skołyszynie funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury i Czytelnictwa, który jest instytucją gminną powołaną do krzewienia kultury. Oprócz obiektu w Skołyszynie Ośrodek posiada filie w Harkłowej i Święcanach. Każdego roku Ośrodek organizuje gminne obchody świąt państwowych, religijnych i lokalnych, dożynki oraz szereg uroczystości i imprez kulturalnych, rekreacyjnych czy rozrywkowych przeznaczonych dla wszystkich grup wiekowych.

W ramach działalności placówki prowadzone są przeglądy wokalne, konkursy plastyczne, wystawy artystyczne, warsztaty rękodzielnicze, wokalne, teatralne oraz kursy m. in. językowe i taneczne. Specjalne cykle zajęć planowane są także na czas szkolnych ferii letnich i zimowych - adresowane do dzieci i młodzieży z terenu gminy. Przy Gminnym Ośrodku Kultury i Czytelnictwa i jego filiach działają biblioteki, które zapewniają dostęp do materiałów bibliotecznych mieszkańcom gminy, służą kreowaniu i rozwijaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych społeczności gminnej, upowszechnianiu wiedzy, kultury, wspierają działania na rzecz krzewienia czytelnictwa, promowania książek.

Istotnym elementem życia kulturalnego gminy jest działalność Zespołu Ludowego „Lisowianki”, który od ponad 40 lat kultywuje tradycje miejscowego folkloru i promuje kulturę ludową. Zespół występuje także poza gminą i jest

laureatem licznych wyróżnień i nagród na przeglądach i konkursach. Dane na temat funkcjonujących w gminie placówek kultury przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 14. Placówki kultury w gminie w 2019 r.

typ placówki	liczba placówek	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury	1+ 2 filie	mieszkańcy	10
świetlice wiejskie	4	279	
biblioteki i filie	3	mieszkańcy gminy	10

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

Tabela 15. Wykaz placówek kultury w 2019 r.

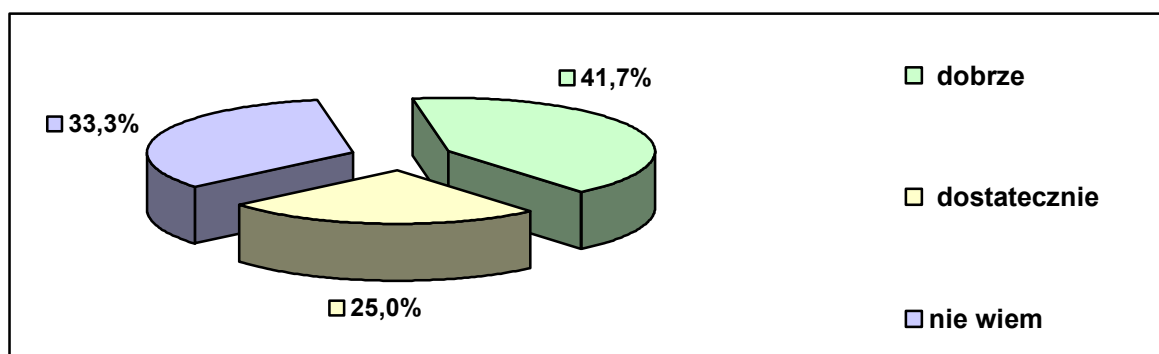
lp.	nazwa placówki	adres placówki
2.	Gminny Ośrodek Kultury i Czytelnictwa	Skołyszyn 283
3.	filia- w Harkłowej	Harkłowa 71
4.	filia w Święcanach	Święcany 2
5.	biblioteka	Skołyszyn
6.	filia biblioteczna	Harkłowa
7.	filia biblioteczna	Święcany
8.	świetlice wiejskie	w 4 miejscowościach gminy

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców na temat oferty edukacyjnej, opieki przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3 i oferty kulturalnej w gminie.

Uczestnicy badania bardzo pozytywnie ocenili jakość oferty edukacyjnej szkół w gminie. Poniższy wykres ilustruje rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej.

Wykres 2. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?



Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

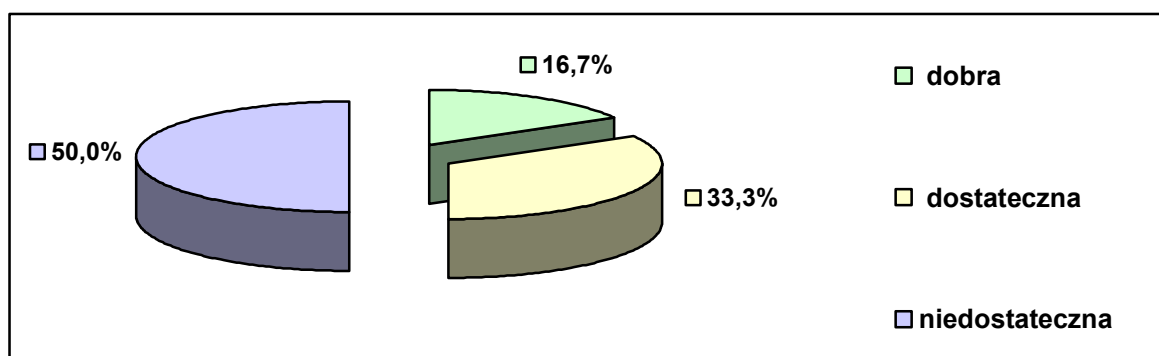
Według 66,7% ankietowanych oferta edukacyjna jest dobra lub dostateczna. Pozostali mieli trudności z odniesieniem się do tej kwestii.

Oferta opieki przedszkolnej zaspokaja potrzeby w tym zakresie zdaniem 33,3% badanych. 16,6% respondentów było odmiennego zdania. Jednocześnie ponad 58% ankietowanych nie potrafiło jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii.

Zdaniem 16,6% badanych brak oferty opieki nad dziećmi do lat 3 nie jest istotnym problemem. Tyle samo ankietowanych było przeciwnego zdania, jednak ok. 67% respondentów nie przedstawiło opinii w tej sprawie.

Według 16,7% ankietowanych oferta kulturalna jest dobra, 33,3% oceniło, że jest dostateczna. Jednak połowa respondentów uznała, że oferta kulturalna w gminie jest niedostateczna. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 3. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?



Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

9. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy w 2019 r. funkcjonował 1 zakład opieki zdrowotnej, (Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej) świadczący usługi medyczne w 3 ośrodkach zdrowia i 1 punkcie lekarskim, prowadzona była 1 prywatna praktyka lekarska oraz działały 2 apteki i 2 punkty apteczne. Dane zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 16. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2019 r.

liczba zakładów opieki zdrowotnej ogółem	1
w tym liczba niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej	0
liczba prywatnych praktyk lekarskich (w tym pielęgniarских)	1
liczba aptek i punktów aptecznych	4

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

Wykaz zakładów opieki zdrowotnej, prywatnych praktyk lekarskich, aptek, punktów aptecznych w gminie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 17. Wykaz zakładów opieki zdrowotnej, prywatnych praktyk i aptek w gminie w 2019 r.

lp.	podmiot	adres
1.	SPZOZ Gminny Ośrodek Zdrowia	Skołyszyn 232
2.	SPZOZ Wiejski Ośrodek Zdrowia	Harkłowa 360
3.	SPZOZ Wiejski Ośrodek Zdrowia	Święcany 1
4.	Punkt Lekarski	Bączal Dolny
5.	Mikrodent-Stomatologia	Skołyszyn 346
6.	Apteka Grosik	Skołyszyn 462
	Apteka Remedium	Skołyszyn 15
	Punkt apteczny	Święcany 1
	Punkt apteczny	Harkłowa 360

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej działających na jej terenie. Poniżej zamieszczono tabele z informacjami o najczęściej występujących schorzeniach wśród dzieci i młodzieży do lat 18 oraz osób w wieku 19 lat i więcej korzystających w 2019 r. z opieki medycznej świadczonej przez SPZOZ w Skołyszynie (liczba osób do 18 r. życia objętych opieką czynną przez poradnię POZ w tej placówce wynosiła 128, a osób dorosłych 2 620).

Tabela 18. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2019 r.

rodzaj schorzenia	liczba przypadków
nowotwory	2
niedokrwistość	0
choroby tarczycy	11
cukrzyca	2
niedożywienie	11
otyłość	47
upośledzenie umysłowe	1
padaczka	1
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	49
alergia – dychawica oskrzelowa	28
zniekształcenie kręgosłupa	90
alergie pokarmowe	12
alergie skórne	26
wady rozwojowe układu krążenia	7
wady rozwojowe narządów płciowych	0
aberracje chromosomowe	3
zaburzenia rozwoju	29
pacjenci z innymi schorzeniami wymagający opieki czynnej	31

Źródła danych: Sprawozdania MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

Tabela 19. Schorzenia pacjentów w wieku 19 i więcej lat korzystających z POZ w gminie w 2019 r.

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
gruźlica	0
nowotwory	181
choroby tarczycy	219
cukrzyca	439
otyłość	253
niedokrwistość	107
choroby obwodowego układu nerwowego	301
choroby układu krążenia	1 265
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	223
przewlekłe choroby układu trawiennego	158
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	239
pacjenci z innymi schorzeniami wymagający opieki czynnej	156

Źródła danych: Sprawozdanie MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

Na podstawie przekazanych informacji, można stwierdzić, iż u dzieci i młodzieży z gminy najczęściej diagnozowano zniekształcenia kręgosłupa, zaburzenia refrakcji i akomodacji oka oraz otyłość.

Wśród dorosłych mieszkańców gminy najczęściej diagnozowane były choroby krążenia, cukrzyca oraz choroby obwodowego układu nerwowego.

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi.

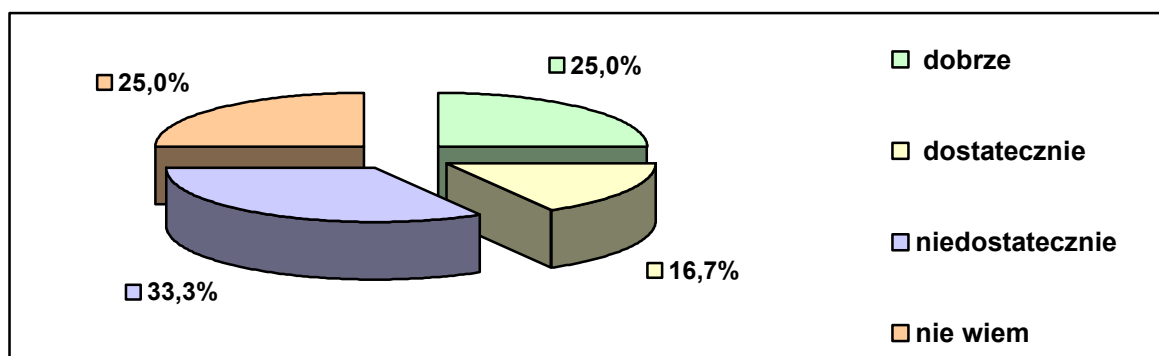
Tabela 20. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2019 r.

forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego (dzieci do lat 3)	598
wizyty profilaktyczne i patronażowe pielęgniarek i położnych (dzieci do 1. roku życia)	447
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	100
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	27

Źródła danych: Sprawozdanie MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

Szeroko pojęta tematyka ochrony zdrowia znalazła odzwierciedlenie w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania. Rozkład odpowiedzi na temat ocen mieszkańców odnoszących się do funkcjonowania ochrony zdrowia w gminie ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?



Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Blisko 42% mieszkańców pozytywnie oceniło ofertę w zakresie ochrony zdrowia w gminie. Według 33,3% ankietowanych jest ona niedostateczna, a 25% badanych wybrało odpowiedź „nie wiem”.

10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Uprawianiu sportu i rekreacji w gminie Skołyszyn służy naturalne ukształtowanie terenu i warunki przyrodnicze oraz obiekty sportowo-rekreacyjne zlokalizowane na terenie gminy.

Aktywność fizyczną umożliwiają m. in. boiska sportowe i sale gimnastyczne w szkołach oraz place zabaw.

Na bazę sportowo-rekreacyjną gminy składają się:

- Boisko przy klubie sportowym w Skołyszynie
- Boisko wielofunkcyjne w Święcanach
- Sale gimnastyczne przy 6 szkołach
- Ośrodek rekreacji wodnej w Skołyszynie
- Trasy quadowe w Bączalu Dolnym
- Wioska Indiańska „Hokka Hey” w Kunowej
- place zabaw w 3 miejscowościach gminy

Propagowaniem kultury fizycznej w gminie zajmują się również działające na jej terenie kluby sportowe: Ludowy Klub Sportowy Skołyszyn oraz Ludowy Klub Sportowy Standard Święcany.

Dane na temat obiektów sportowo-rekreacyjnych i klubów sportowych w gminie zawiera poniższa tabela.

Tabela 21. Sport i rekreacja w 2019 r.

rodzaj podmiotu	liczba
obiekty rekreacyjno-sportowe	14
kluby sportowe	2
w tym uczniowskie kluby sportowe	0

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

Gmina Skołyszyn to ciekawy i nieodkryty turystycznie obszar Podkarpacia ze zróżnicowanym ukształtowaniem terenu; gdzie dominują pagórki, ale są także rozległe doliny, duże skupiska leśne, liczne pola uprawne, zbiorniki wodne, rzeki oraz potoki. Istnieją tu doskonałe warunki do uprawiania turystyki pieszej, rowerowej, konnej, a zimą - narciarstwa. Przez obszar gminy prowadzi szlak spacerowy Przybyszówka – Świącany oraz szlaki turystyczne na Liwocz. Zachowały się tam prastare pozostałości puszczy karpackiej, które są schronieniem dla zwierząt gdzie indziej rzadkich lub zupełnie wytępionych.

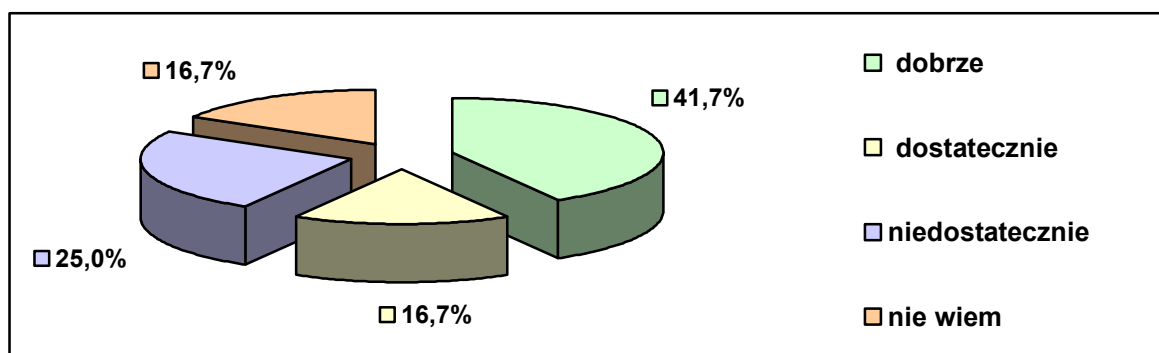
Masywy leśne, szczególnie w Lisowie i Jabłownicy stwarzają dogodne warunki do pieszych wycieczek, zbioru runa leśnego oraz wypoczynku w kontakcie z naturą. Warto skorzystać z oferty ośrodka rekreacji wodnej w Skołyszynie, gdzie można popływać kajakiem, rowerem wodnym lub łodzią. Wędkować można z kolei w wodach rzeki Ropy i Olszynki czy w stawach rybnych w Siepietnicy. W Bączalu Dolnym na chętnych czekają trasy quadowe, jest także mini zoo i wioska indiańska w Kunowej.

Na terenie gminy znajdują się ciekawe zabytki architektury, pamiątki przeszłości oraz pomniki i rezerваты przyrody. Wiele z zabytków z uwagi na swoją wartość historyczną znajduje się dzisiaj w Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku. Z pozostałych warto odwiedzić drewniane kościoły w Świącanach i Sławęcinie, a także murowaną świątynię w Harkłowej. Godne obejrzenia są pozostałości zabudowań dworskich w Skołyszynie, Przysiekach, Kunowej i Świącanach oraz park w Skołyszynie z unikalnymi ponadstuletnimi gatunkami drzew m.in. miłorzębem. W Harkłowej można zobaczyć maszyny i urządzenia związane z przemysłem wydobywczym, które przypominają o czasach, gdy na tym terenie prężnie działały kopalnie ropy naftowej.

W pobliżu przebiega Podkarpacki Szlak Winnic. Warto zwiedzić m. in. Winnicę „Dwie Granice”, gdzie rośnie ponad 4000 krzewów różnych gatunków winorośli. Do odwiedzin zachęca okazały budynek winiarni (mieszczący część przetwórczą, piwnice, sklep oraz salę degustacyjną) położony w Przysiekach przy drodze krajowej.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono mieszkańców o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w gminie. Na podstawie uzyskanych opinii można stwierdzić, iż mieszkańcy doceniają podejmowane działania na rzecz tworzenia, a następnie rozwijania oferty w zakresie sportu i rekreacji, a samą ofertę pozytywnie oceniła większość uczestników badania, jednak 25% ankietowanych stwierdziło, że oferta jest niedostateczna. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?



Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Z danych o przestępczości w gminie w latach 2017-2019 udostępnionych przez Posterunek Policji w Skołyszynie, wynika iż na terenie gminy stwierdzono ogółem:

44 przestępstwa w 2017 r., w tym 1 popełnione przez nieletnich

45 przestępstw w 2018 r., w tym 1 popełnione przez nieletnich

50 przestępstw w 2019 r., w tym 2 popełnione przez nieletnich

Do najczęściej popełnianych czynów karalnych należały:

przestępstwa przeciwko mieniu:

12 przypadków w 2017 r.

9 przypadków w 2018 r.

7 przypadków w 2019 r.

przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji:

6 przypadków w 2017 r.

6 przypadków w 2018 r.

7 przypadków w 2019 r.

przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece:

4 przypadki w 2017 r.

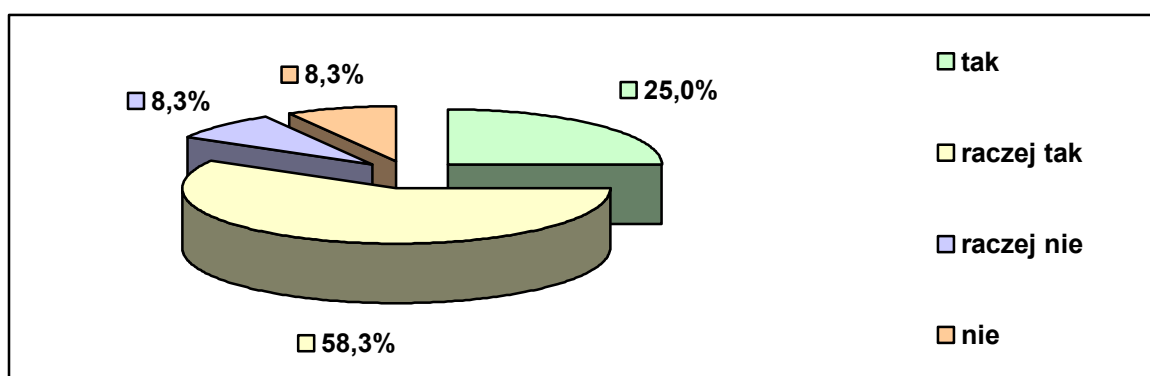
4 przypadki w 2018 r.

2 przypadki w 2019 r.

Funkcjonariusze Posterunku Policji w Skołyszynie przeprowadzali na terenie gminy interwencje domowe. W wyniku podejmowanych działań wprowadzane były procedury „Niebieskie Karty”. W 2017 r. policjanci wszczęli 44 takie procedury, w 2018 r. – 54, a w 2019 r. – 39 procedur.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom gminy pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 6. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?



Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych stwierdziła, że w miejscu zamieszkania czuje się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Przeciwną opinię wyraziło 16,6% badanych.

12. POMOC SPOŁECZNA

Na koniec 2019 r. kadrę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie stanowiło 19 pracowników. Dane na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 22. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r.

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	-
pracownicy socjalni	9	-

pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	-	-
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	-	-
pozostali pracownicy	9	-

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie.

Tabela 23. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób		
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni	
wykształcenie	wyższe kierunkowe	1	4	
	wyższe niekierunkowe	-	-	
	średnie kierunkowe	-	3	
	średnie niekierunkowe	-	-	
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	-
		w trakcie realizacji	-	-
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	-	2
		w trakcie realizacji	-	-
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	-	-
		w trakcie realizacji	-	-
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej		2		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny		-		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny		-		

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Ośrodek Pomocy Społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, lub 1 pracownika socjalnego na 50 rodzin korzystających z pracy socjalnej, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2019 r. w gminie Skołyszyn na jednego pracownika socjalnego przypadało 1 390 mieszkańców lub 24 rodziny korzystające z pracy socjalnej. Nie zgłoszono potrzeby zwiększenia obsady kadrowej GOPS-u.

Z końcem 2019 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadała 1 osoba z kadry kierowniczej oraz 4 pracowników socjalnych, dodatkowo 1 osoba z kadry kierowniczej posiadała ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, a 2 osoby były zainteresowane podjęciem takiej specjalizacji, ponadto 2 pracowników socjalnych legitymowało się ukończonym I stopniem specjalizacji w zawodzie.

Przepisy prawa dokładnie precyzują, kto i kiedy może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2017-2019 w gminie Skołyszyn na pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 24. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2017-2019

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
ogółem (dział 852)	17 202 206	16 894 411	18 676 749
w tym na świadczenia pomocy społecznej	1 898 309	1 710 283	1 617 308
na zadania własne gminy	1 839 434	1 650 533	1 557 610
na zadania zlecone gminie	58 875	59 750	59 698

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie.

Ogólna wartość środków przeznaczanych w gminie na pomoc społeczną ulegała w analizowanym okresie wahaniom z najwyższym poziomem odnotowanym w 2019 r.

W wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej GOPS współdziałał z innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, ochroną zdrowia, Policją, Powiatowym Urzędem Pracy, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta wpływa na prawidłowe identyfikowanie zapotrzebowania na pomoc, zgodnie z obowiązującymi przepisami, a co się z tym wiąże – pośrednio wpływa na trafność udzielanego wsparcia i właściwą dystrybucję środków.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2017-2019.

Tabela 25. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	657	532	489
liczba rodzin	446	377	358
liczba osób w rodzinach	1 195	919	827
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności gminy	9,4%	7,2%	6,6%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2017-2019 spadała z roku na rok, podobnie zmniejszał się udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogóle ludności gminy.

Uzupełnienie przedstawionych wyżej danych stanowią zamieszczone w kolejnych tabelach informacje na temat wieku oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2019 r.

Tabela 26. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.

wiek odbiorców	liczba osób
0-17 lat	0
18-25 lat	12
26-35 lat	50
36-45 lat	85
46-55 lat	92
56-65 lat	91
66 lat i więcej	61
razem	391

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie

Tabela 27. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.

rodzaj aktywności zawodowej (odbiorcy powyżej 18 roku życia)	liczba osób
pracuje	58
pracuje dorywczo	15
nie pracuje	76
studiuje	0
uczy się	2
na rencie	59
na emeryturze	66
na zasiłku dla bezrobotnych	87
bezrobotny bez prawa do zasiłku	83

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2019 r. wykazała, że największą grupę stanowiły osoby w wieku 46-55 lat, następną osoby w wieku 56-65 lat, a kolejną osoby w wieku 36-45 lat. Jeśli chodzi o aktywność zawodową, to najliczniejszą grupą były osoby pozostające na zasiłku dla bezrobotnych, kolejną - bezrobotni bez prawa do zasiłku, a następną – osoby niepracujące.

Szczegółowe dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
ubóstwo	247	172	147	643	400	312
eurosieroctwo	2	1	0	3	2	0

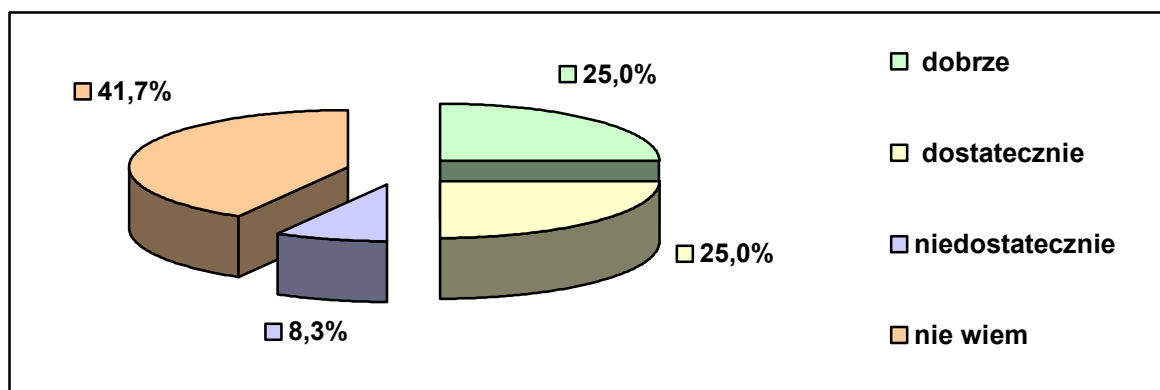
bezdomność	5	5	6	5	5	6
potrzeba ochrony macierzyństwa	35	33	27	203	192	155
bezrobocie	231	171	156	675	468	414
niepełnosprawność	163	160	148	372	337	299
długotrwała lub ciężka choroba	177	161	156	452	387	347
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	24	18	19	82	67	68
w tym rodziny niepełne	13	10	11	33	36	38
w tym rodziny wielodzietne	5	3	5	33	20	31
przemoc w rodzinie	3	4	4	16	19	24
alkoholizm	37	32	30	60	47	49
narkomania	0	0	0	0	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	6	7	4	6	7	4
zdarzenie losowe	5	1	19	13	2	42
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	3	0	0	11

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 były ubóstwo i bezrobocie, a w następnej kolejności długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. We wszystkich wymienionych wyżej przypadkach, na przestrzeni rozpatrywanego okresu, odnotowano spadek liczby rodzin korzystających ze wsparcia instytucji pomocy społecznej.

W mniejszym zakresie mieszkańcom gminy przyznawana była pomoc społeczna ze względu na alkoholizm, potrzebę ochrony macierzyństwa (spadająca liczba rodzin otrzymujących wsparcie) oraz bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (wahająca się liczba rodzin). Znacznie rzadziej pomoc społeczna trafiała do rodzin, które wymagały takiego wsparcia z powodu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, bezdomności, zdarzeń losowych oraz przemocy w rodzinie.

W badaniach ankietowych przeprowadzonych na potrzeby niniejszego opracowania poruszono kwestię oceny realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Poniższy wykres zawiera rozkład odpowiedzi.

Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Połowa badanych pozytywnie oceniła te działania. 8,3% uczestników badania stwierdziło, że są one niedostateczne. Problemy z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie miało prawie 42% respondentów.

Trudności rodzin wpływały na wysokość pomocy finansowej oraz formę udzielanego przez GOPS wsparcia. Dane dotyczące form wsparcia za lata 2017-2019 przedstawia tabela.

Tabela 29. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2017-2019

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
pieniężna	424	357	350	400	336	332	1 005	782	742
rzeczowa	225	159	125	131	92	69	574	419	321
praca socjalna	X	X	X	186	132	217	449	278	501
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	0	0	0	0	0	0
schronienie	5	3	2	5	3	2	5	3	2
usługi opiekuńcze	21	21	19	20	20	18	25	24	22
specjalistyczne usługi opiekuńcze	5	6	6	5	6	6	13	18	18
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	9	8	8	X	X	X	X	X	X

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie.

W latach 2017-2019 na terenie gminy najwięcej rodzin korzystało z pomocy finansowej, głównie w postaci zasiłków, przy czym ich liczba w tym okresie spadała.

W mniejszym stopniu mieszkańcom przyznawano pomoc w postaci pracy socjalnej, a liczba rodzin objętych taką pomocą ulegała wahaniom z wyraźnym wzrostem w 2019 roku. Nieco mniej rodzin otrzymywało pomoc rzeczową, przy zauważalnej tendencji spadkowej. Znacznie mniejszy zakres miała pomoc świadczona w postaci usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.

Istotnym narzędziem pracy socjalnej jest kontrakt socjalny, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W 2017 r. zawarto 9 kontraktów socjalnych, w 2018 r. –19, a w 2019 r. 22 takie kontrakty.

Wsparciem dla beneficjentów pomocy społecznej jest pomoc asystenta rodziny, który przydzielany jest rodzinie na podstawie wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego w danej rodzinie przez pracownika socjalnego po otrzymaniu informacji o trudnościach rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (z uwzględnieniem takich problemów, jak brak pracy, nałogi czy inne trudności, które mogą mieć wpływ na zagrożenie bezpieczeństwa dziecka). W 2019 r. 11 rodzin, w których wychowywało się 23 dzieci, skorzystało z takiej formy pomocy. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w gminie w latach 2017-2019.

Tabela 30. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba asystentów rodziny	1	1	2
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	12	10	11
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	28	27	23
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	29	38	30
koszty ponoszone przez gminę z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	18 167	22 867	27 531

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej.

Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów i liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 31. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-u	2	1	0
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ie	9	8	8

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie.

Szczególną formą pomocy jest **Karta Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Kart Dużej Rodziny w gminie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 32. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba wydanych kart	156	129	401
liczba rodzin objętych wsparciem	28	25	152
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	92	76	79

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej GOPS w Skołyszynie przyznawał mieszkańcom gminy **świadczenia rodzinne**. W latach 2017-2019 wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano, ulegała nieznacznym wahaniom, zaś liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne z roku na rok była mniejsza. Dane w tym zakresie prezentują poniższe tabele.

Tabela 33. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2017-20219

zakres danych	2017	2018	2019
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	4 884 251	4 788 290	4 824 530
liczba osób, którym przyznano świadczenie	1 751	1 668	1 537

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie.

Tabela 34. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2017	2018	2019
zasiłek rodzinny	13 111	12 007	10 734
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	56	54	40
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	373	302	257
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	492	479	381
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	718	701	634
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	763	720	634
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	2 223	2 000	1 910
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 723	1 451	1 273
zasiłek pielęgnacyjny	4 385	4 327	4 392
świadczenie pielęgnacyjne	736	735	827
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	85	113	87
świadczenie rodzicielskie	437	506	458
dodatek dla opiekuna	946	835	644
razem	26 048	24 230	22 271

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie.

W latach 2017-2019 spadała ogólna liczba wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom gminy.

Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Kolejność trzech najliczniej udzielanych dodatków do zasiłku rodzinnego była w latach 2017-2019 podobna: najczęściej przyznawano mieszkańcom dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego. Nieco niższa była liczba dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, jeszcze niższa z tytułu samotnego wychowywania dziecka czy też z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego.

Poza zasiłkiem rodzinnym najczęściej wypłacanym mieszkańcom gminy świadczeniem był zasiłek pielęgnacyjny, który przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również **świadczenia wychowawcze**. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1.04.2016 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skołyszynie realizował Program Rodzina 500+. W 2019 r. w ramach Programu Rodzina 500+ wypłacono rodzinom z gminy świadczenia na łączną kwotę **10 026 188 zł**. W 2019 r. ustalone prawo do świadczenia miało 1 335 rodzin, a świadczeniem objęto w sumie 2 229 dzieci.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie „**Za życiem**”. Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W rozpatrywanym okresie w gminie Skołyszyn przyznawano je tylko w 2018 r. i przyznano wówczas 3 takie świadczenia.

W 2019 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skołyszynie wypłacał także świadczenie „**Dobry start**”. Świadczenie to, w wysokości 300 złotych, bez względu na dochody, otrzymują jednorazowo rodziny na każde dziecko uczące się w szkole. Świadczenie „Dobry start” objęło w gminie łącznie 1 58 rodzin i 1 557 dzieci, a ogólna wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 466 800 zł.

W ramach programu „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**”

- w 2017 r. z pomocy skorzystało 225 dzieci i 511 osób dorosłych,
- w 2018 r. – 159 dzieci i 385 osób dorosłych.

W ramach programu „**Posiłek w szkole i w domu**”, który zastąpił poprzednio realizowany program, pomoc na terenie gminy otrzymało ogółem

- w 2019 r. 125 dzieci i 367 osób dorosłych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ponosił koszty składek na ubezpieczenie zdrowotne osób pobierających zasiłek stały. Jest to zadanie własne, na które Ośrodek otrzymuje dotację z budżetu państwa. W 2019 r. ubezpieczeniem objęto 45 osób, opłacono 446 składek na kwotę 23 721,75 zł.

Opłacano także składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach

rodzinnych, oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów. Jest to zadanie zlecone. Powyższym ubezpieczeniem objęto w 2019 r. 43 osoby, opłacono 457 składek na kwotę 36 244,31 zł.

Kolejnym zadaniem własnym jest pokrycie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej; w 2019 r. opłacany był pobyt 8 osób, a koszty opiewały na kwotę 231 609,60 zł.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał także wsparcia w formie świadczenia alimentacyjnego, które przyznawane jest na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	32	28	27
liczba przyznanych świadczeń	532	480	422
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	223 168	211 200	184 900

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie.

Jeśli chodzi o podmioty świadczące pomoc społeczną na terenie gminy, to obok GOPS-u do dyspozycji mieszkańców pozostaje 1 środowiskowy dom samopomocy – placówka wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, chorych psychicznie, niepełnosprawnych intelektualnie. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 36. Instytucje i jednostki działające w obszarze pomocy społecznej w gminie w 2019 r.

nazwa instytucji	adres	liczba miejsc
Środowiskowy Dom Samopomocy	Przysieki 428	35

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie

Mieszkańcy gminy Skołyszyn mogą także korzystać z pomocy jednostek usytuowanych poza gminą, które obejmują swoim wsparciem jej teren. Należy do nich m.in. **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaśle**, które w odniesieniu

do mieszkańców gminy realizuje m.in. zadania w zakresie pieczy zastępczej. Dane dotyczące tej formy działalności PCPR-u przedstawia poniższa tabela.

Tabela 37. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	-	-	-
liczba dzieci z gminy adoptowanych	-	-	-
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	-	-	-
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	-	-	-
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	13	13	13
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	-	-	-
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	8	8	8
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	1	-	2

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jaśle.

Wykaz innych jednostek, ze wsparcia których korzystali mieszkańcy gminy, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 38. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2019 r.

lp.	nazwa instytucji	kategoria klienta oraz liczba mieszkańców gminy objętych wsparciem w 2019 roku
1.	Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Schronisko dla bezdomnych kobiet ul. Św. Brata Alberta 2, 39-200 Dębica	bezdomne kobiety/1 osoba
2.	Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Schronisko dla bezdomnych mężczyzn ul. Słoneczna 1, 39-200 Dębica	bezdomni mężczyźni/2 osoby
3.	Dom Pomocy Społecznej w Foluszu	osoby samotne, niesamodzielne/2 os.
4.	Dom Pomocy Społecznej w Kąkolówce	osoby samotne, niesamodzielne/2 os.
5.	Dom Pomocy Społecznej w Iwoniczu	Osoby chore, samotne/1 osoba
6.	Dom Pomocy Społecznej w Parkoszu	osoby przewlekle chore/1osoba
7.	Dom Pomocy Społecznej w Klimkówce	osoby chore niesamodzielne/1 os.
8.	Dom Pomocy Społecznej w Gorlicach	osoby samotne chore/1 osoba

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie.

13. BEZROBOCIE

Sytuacja na rynku pracy w gminie Skołyszyn w latach 2017-2019 sukcesywnie ulegała poprawie, bowiem spadała liczba zarejestrowanych w urzędzie pracy osób bezrobotnych. Liczba kobiet, które w latach 2017-2019 stanowiły większość ogółu osób pozostających bez pracy, także ulegała zmniejszeniu. Podobnie wyraźnie zmniejszał się z roku na rok udział osób bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w trakcie rozpatrywanego okresu. Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 39. Stan bezrobocia w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku produkcyjnym	8 483	8 407	8 315
liczba bezrobotnych w gminie ogółem	688	610	571
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	431	390	344
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	8,1%	7,2%	4,1%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Jaśle.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2017-2019 w powiecie jasielskim, województwie podkarpackim i w kraju.

Tabela 40. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
stopa bezrobocia w powiecie jasielskim	10,9%	9,9%	9,3%
stopa bezrobocia w województwie podkarpackim	9,7%	8,8%	7,9%
stopa bezrobocia w kraju	6,6%	5,8%	5,2%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Jaśle.

W analizowanym okresie powiat jasielski charakteryzował się wyraźnie wyższą w stosunku do całego kraju oraz województwa podkarpackiego stopą bezrobocia. Zarówno w województwie, jak i w kraju poziom bezrobocia spadał w analizowanym okresie.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2019 r. dla gminy Skołyszyn przedstawia poniższa tabela.

Tabela 41. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych ogółem
18-24 lata	81
25-34 lata	174
35-44 lata	144
45-54 lata	103
55-59 lat	47
60 lat i więcej	22
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych ogółem
do 1 miesiąca	55
1-3 miesiące	95
3-6 miesięcy	81
6-12 miesięcy	75
12-24 miesiące	82
powyżej 24 miesięcy	183
wykształcenie	liczba bezrobotnych ogółem
wyższe	53
policealne i średnie zawodowe	181
średnie ogólnokształcące	41
zasadnicze zawodowe	195
gimnazjalne i niższe	101

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Jaśle.

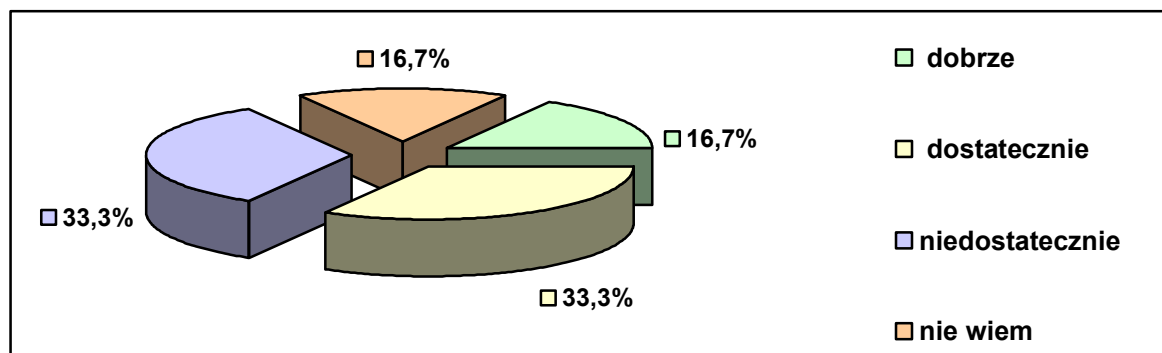
Na koniec 2019 r. wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata i 35-44 lata, osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i policealnym i średnim zawodowym, osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy i 1-3 miesiące

Najmniej bezrobotnych w 2019 r. było w następujących grupach: osób w wieku 60 lat i więcej i 55-59 lat, osób pozostających bez pracy do 1 miesiąca i 3-6 miesięcy, osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym i wyższym.

W gminie Skołyszyn bezrobocie było drugim, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej. W ostatnich latach jego poziom ulegał zmniejszeniu, ale skutki wysokiego poziomu tego zjawiska w latach wcześniejszych są nadal odczuwane w rodzinach, szczególnie tych najuboższych.

Uczestników przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania poproszono o ocenę realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?



Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Połowa respondentów uznała działania realizowane w gminie w zakresie przeciwdziałania bezrobociu za dostateczne lub dobre. Jednocześnie 33,3% uczestników badania stwierdziło, że są one niedostateczne. Pozostali nie potrafili tych działań ocenić.

14. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność to zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zaspokojenie podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za wystarczający.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z terenu gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skołyszynie. Poniższa tabela przedstawia dane o liczbie osób korzystających z pomocy w tym zakresie.

Tabela 42. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS-u z powodu bezdomności w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	5	5	6
liczba osób w rodzinach	5	5	6

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie.

Bezdomność nie stanowi dużego problemu społecznego na terenie gminy; rokrocznie notowano kilka przypadków tego zjawiska. Na podstawie stosownych

umów i porozumień osoby bezdomne z terenu gminy kierowane były do następujących placówek:

- Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta w Dębicy
Schronisko dla Bezdomnych Kobiet, ul. Św. Brata Alberta 1
- Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta w Dębicy
Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn, ul. Słoneczna 2.

W 2019 r wsparciem wyżej wymienionych placówek objęte zostały 2 osoby bezdomne z terenu gminy; zarezerwowano 8 miejsc.

15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorzady lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań zapewniono dodatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Poniższe tabele prezentują dane w tym zakresie.

Tabela 43. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2017-2019

rodzaj	wartość w zł		
	2017	2018	2019
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	128 739	130 194	136 671

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

Tabela 44. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	116 325	114 247	99 118,56
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	13 875	14 655	14 230
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	3 820	4 000	3 000
razem	134 020	132 902	116 348,56

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

W latach 2017-2019 wysokość kwot uzyskiwanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Skołyszyn rosła z roku na rok. W rozpatrywanym okresie spadała ogólna wartość środków przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA w Skołyszynie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 45. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	7	7	7

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skołyszynie.

Tabela 46. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	28	18	28
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	11	7	8

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skołyszynie.

W latach 2017-2019 wahała się liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu. Komisja w latach 2017-2019 występowała z wnioskami do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego odpowiednio wobec 11, 7 i 8 mieszkańców gminy.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, to w analizowanym okresie GKRPA kontaktowała się z osobami dotkniętymi tym problemem, nie składano jednakże zawiadomień do prokuratury o popełnieniu przestępstwa przeciwko sprawcom przemocy w rodzinie. Dane w tym zakresie zawarto w poniższej tabeli.

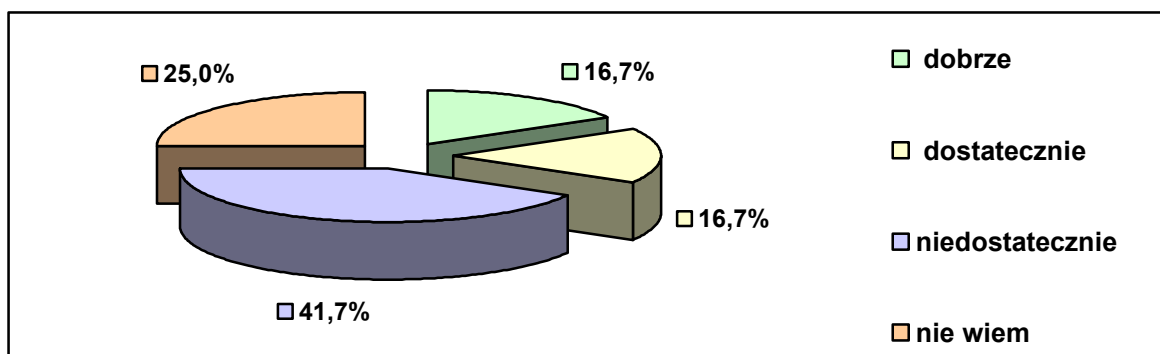
Tabela 47. Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	11	8	9
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skołyszynie .

O ocenę działań, jakie prowadzone są w gminie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano w badaniu ankietowym mieszkańców. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ujęto w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

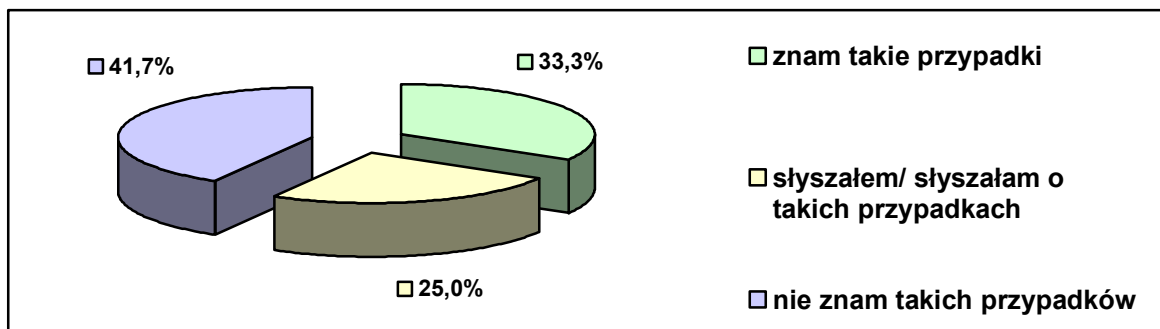


Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Ponad 33% badanych oceniło działania przeciwdziałające uzależnieniom jako dostateczne lub dobre. Jednocześnie blisko 42% ankietowanych uznało je za niedostateczne. Jedna czwarta respondentów nie potrafiła ocenić tych działań.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z osobami doświadczającymi lub stosującymi przemoc. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

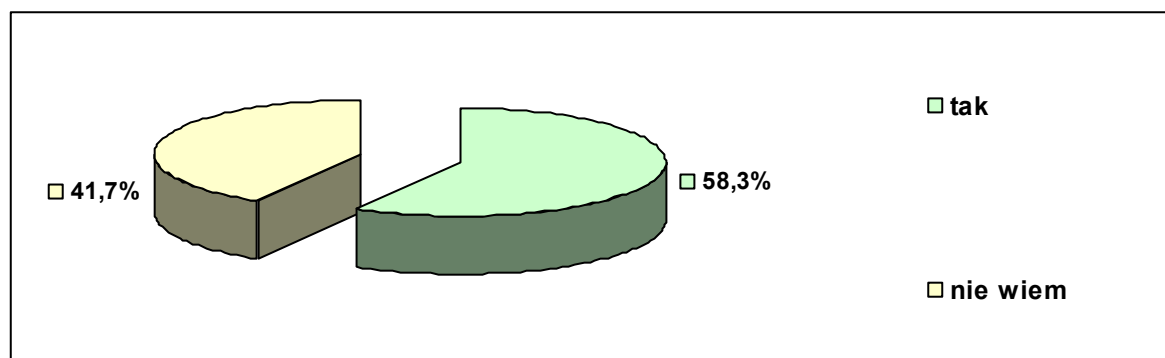
Wykres 10. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?



Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad 33% respondentów stwierdziło, iż zna przypadki stosowania przemocy w rodzinie na terenie gminy, a 25% słyszało o takich przypadkach. Jednocześnie prawie 42% spośród ankietowanych odpowiedziało, że takich przypadków nie zna.

Oceniając ryzyko nasilania się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, ponad 58% badanych odpowiedziało, że takie ryzyko istnieje. Pozostali nie umieli tej kwestii rozstrzygnąć. Poniższy wykres ilustruje rozkład odpowiedzi.

Wykres 11. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie umożliwiają i normują odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 29 lipca 2005 r. oraz rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty”, a także Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 marca 2011 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli OPS-u, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, KRPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynowane są w ramach funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Skołyszyn prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 48. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	8	8	17
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	6	6
liczba spotkań grup roboczych	38	34	45
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	44	56	45
w tym sporządzone przez Policję	44	54	39
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	0	1	5

liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	22	39	30
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	7	181	1
liczba spraw sądowych	2	1	2
zakończonych wyrokiem	2	1	0
zakończonych wyrokiem skazującym na osadzenie w zakładzie karnym	2	1	1

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Skołyszyn.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane na temat tego rodzaju wsparcia w gminie zawiera poniższa tabela.

Tabela 49. Pomoc udzielana z powodu uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2017-2019

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
przemoc w rodzinie	3	4	4	16	19	24
alkoholizm	37	32	30	60	47	49

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie

W latach 2017-2019 pomoc z powodu alkoholizmu przyznawano odpowiednio: 37, 32 i 30 rodzinom z terenu gminy. Znacznie mniejszy był w gminie zakres pomocy udzielanej ze względu na występowanie przemocy w rodzinie, w analizowanym okresie takim wsparciem objęto odpowiednio: 3,4 i 4 rodziny.

Ponadto w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii, jak również Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w placówkach oświatowych realizowane były liczne przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie kampanii, programów, warsztatów, spotkań ze specjalistami i pogadanek oraz konkursów, akcji społecznych i charytatywnych, imprez sportowych, artystycznych i okolicznościowych. Wykorzystano także materiały edukacyjno-informacyjne. Prowadzono poradnictwo dla rodziców i opiekunów zgłaszających problem przemocy. Dane na temat podmiotów świadczących wsparcie

osobom uzależnionym, współuzależnionym i dotkniętym przemocą domową w gminie zawiera poniższa tabela.

Tabela 50. Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, funkcjonujących na terenie gminy w 2019 r.

lp.	nazwa	adres
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Skołyszyn 317, 38-242 Skołyszyn
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy wobec Dzieci	
3.	Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
4.	Punkt Konsultacyjny	

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

16. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w gminie została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach systemu oświaty. Badanie to pozwoliło zdiagnozować środowisko przedszkolne, szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach negatywnych i patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w placówkach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 8 ankiet z następujących szkół:

- Szkoła Podstawowa w ZSP w Skołyszynie (liczba uczniów: 307, liczba nauczycieli: 33),
- Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Rejtana w Bączalu Dolnym (liczba uczniów: 108, liczba nauczycieli: 22),
- Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Harkłowej (liczba uczniów: 130, liczba nauczycieli: 13),
- Szkoła Podstawowa w Marii Konopnickiej w Jabłownicy (liczba uczniów: 71, liczba nauczycieli: 16),
- Szkoła Podstawowa im. Św. Królowej Jadwigi w Kunowej (liczba uczniów: 106, liczba nauczycieli: 22)
- Szkoła Podstawowa im. Macieja Rataja w Lisowie (liczba uczniów: 91, liczba nauczycieli: 12)
- Szkoła Podstawowa im. Anny Jenke w Przysiekach (liczba uczniów: 102, liczba nauczycieli: 19)

- Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Święcanach (liczba uczniów: 207, liczba nauczycieli: 25)

Zasoby i oferta szkolna

Pięć ankietowanych szkół zatrudnia pedagoga, siedem doradcę zawodowego, cztery – pielęgniarkę, a jedna logopedę. Uczniowie sześciu szkół mają dostęp do sali gimnastycznej, zaś z boiska sportowego mogą korzystać dzieci z ośmiu placówek. We wszystkich ankietowanych szkołach z terenu gminy uczniowie mają zapewniony dostęp do Internetu. Wszystkie szkoły prowadzą dożywianie uczniów. W analizowanym roku szkolnym z bezpłatnych posiłków skorzystało 117 dzieci. Opiekę w ramach zajęć świetlicowych zapewnia sześć z ośmiu placówek. W pięciu szkołach zapewnione jest nauczanie indywidualne. Wszystkie szkoły oferują zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, psychoterapeutyczne, a także zajęcia rewalidacyjne.

Zajęcia dodatkowe proponowane w szkołach

Szkoły z terenu gminy mają w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Znalazły się wśród nich liczne koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów: koła przedmiotowe, językowe, muzyczne, artystyczne, sportowe, oraz zajęcia z innowacji pedagogicznej, program Erasmus+, koło szachowe, redakcyjne, wolontariat

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

Uczestnicy badania stwierdzali występowanie negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i zjawisk społecznie niepożądanych w otoczeniu domowym dzieci/uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 51. Negatywne zachowania występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2018/2019

rodzaj negatywnych zachowań	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	1	3	7

sięganie po alkohol	0	0	8
sięganie po narkotyki	0	0	8
niszczenie mienia szkolnego	2	4	6
kradzieże na terenie szkoły	0	0	8
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	1	1	7
udział w grupach negatywnych	0	0	8
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	4	12	4
autoagresja	0	0	8
ucieczki z domu	0	0	8
przestępczość ujawniona	0	0	8
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	3	3	5

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 52. Dysfunkcje, zjawiska społecznie niepożądane i zachowania przestępcze stwierdzone w rodzinach dzieci/uczniów w roku szkolnym 2019/2020

dysfunkcje i zjawiska społecznie niepożądane	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	14
zaniedbanie	2
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	5
przemoc w rodzinie	1
wykorzystywanie seksualne dzieci	0
przestępczość	1

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych i wychowawczych gminy.

W społeczności uczniowskiej odnotowano 12 przypadków agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, 4 przypadki niszczenia mienia szkolnego, 3 przypadki palenia papierosów, 3 przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego. Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym dzieci i uczniów placówek systemu oświaty stwierdzono 14 przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 5 przypadków uzależnień, 2 przypadki zaniedbania oraz po 1 przypadku przemocy w rodzinie i przestępczości,

Przedstawiciele sześciu spośród badanych placówek nie zauważyli wzrostu negatywnych zachowań wśród dzieci i uczniów w ciągu ostatnich trzech lat, w dwóch przypadkach ankietowani nie byli w stanie stwierdzić, czy taki wzrost nastąpił. Jeśli chodzi o przypadki dysfunkcji i zjawisk patologicznych występujących w rodzinach dzieci i uczniów, przedstawiciele dwóch placówek odnotowali wzrost takich przypadków.

Współpraca placówek z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez wszystkich uczestników badania.

Współpraca placówek z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawicieli szkół zadowalająca. Do podmiotów, z którymi placówki najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Samorząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Kultury, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, kuratorów sądowych, Sąd Rejonowy, Policję, Sanepid, parafie, organizacje pozarządowe.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania, głównie w formie obiadów, jak również pomocy rzeczowej i materialnej – zwolnienie z obowiązkowych opłat i składek, szkolne stypendia socjalne.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami i psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych, prowadzona jest także pedagogizacja i szkolenia dla rodziców. Dzieci mogą również korzystać z porad i wsparcia wychowawców.

Usprawnienie funkcjonowania placówek oraz poprawa efektywności procesu edukacji i wychowania wymaga, zdaniem uczestników badania, zatrudnienia pedagoga, psychologa i logopedy oraz zorganizowania opieki świetlicowej w każdej szkole. Wśród wypowiedzi pojawiał się postulat zwiększenia liczby szkoleń dla nauczycieli, rozszerzenia programu bezpłatnego dożywiania, doposażenia szkolnych klas i pracowni oraz zamontowania monitoringu.

Ankietę nadesłano również z **Przedszkola Gminnego w Skołyszynie**. Do placówki w roku szkolnym 2019/2020 uczęszczało 91 dzieci, a pracowało w niej 6 nauczycieli. Przedszkole zatrudnia pedagoga, logopedę i pielęgniarkę. Dzieci mogą korzystać z boiska sportowego oraz opieki świetlicowej, ponadto organizowane są zajęcia judo, taneczne i rytmika. Przedstawiciele placówki nie odnotowali negatywnych zachowań wśród dzieci, ani dysfunkcji i zjawisk społecznie niepożądanych wśród rodziców. Przedszkole współpracuje z Urzędem Gminy,

Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminnym Ośrodkiem Kultury i Czytelnictwa, OSP i Policją. Aby usprawnić funkcjonowanie placówki należałoby zwiększyć nakłady na pomoce dydaktyczne dla dzieci.

17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Na podstawie danych dotyczących sytuacji demograficznej gminy Skołyszyn można stwierdzić, że w latach 2017-2019 zwiększała się liczba osób w wieku poprodukcyjnym, podobnie jak udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 53. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkańców gminy ogółem	12 621	12 594	12 507
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 805	1 883	1 912
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	14,3%	14,9%	15,2%

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

Szczegółowa analiza struktury demograficznej populacji gminy zawarta w Rozdziale 3. Części Diagnostycznej niniejszego dokumentu ukazuje niekorzystne tendencje: spadającą z roku na rok liczbę najmłodszych mieszkańców gminy, a także osób w wieku produkcyjnym, ujemny w ostatnim roku analizy przyrost naturalny oraz pokazany wyżej wzrost udziału najstarszej grupy wiekowej w populacji gminy. Wskaźniki te pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność gminy wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje i zaczyna się starzeć.

Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie, ale także prawnie do opieki nad członkiem rodziny, jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, często wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

W ramach swojej działalności GOPS świadczy m.in. usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych, samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 54. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	20	20	18
liczba osób łącznie w rodzinach	25	24	22

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie.

Wśród odbiorców pomocy społecznej w 2019 r. były ogółem 152 osoby w wieku powyżej 56 lat (61 powyżej 66 lat), w tym 22 osoby objęte wsparciem w postaci usług opiekuńczych.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. Odpowiadając na pytanie, jakie problemy najczęściej dotyczą osób starszych w gminie, respondenci wskazywali głównie na samotność, niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług i opieki medycznej, problemy komunikacyjne oraz niskie dochody przyczyniające się do ubóstwa, a także niekiedy brak zainteresowania i pomocy rodziny. Zwrócono także uwagę na niedostateczną ofertę spędzania czasu wolnego, marginalizację i wykluczenie społeczne oraz brak możliwości aktywnego udziału w życiu społeczności.

Z przytoczonych opinii wynika, że mieszkańcy interesują się losem osób starszych, ankietowani dostrzegają różnego rodzaju problemy i trudności, jakie stoją przed seniorami, a których częstokroć nie są oni w stanie pokonać swoimi siłami. Świadomość tych utrudnień oraz ograniczeń związanych z wiekiem pozwoliła dokonać respondentom oceny zagrożenia seniorów marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz dostrzec braki w dotychczasowej ofercie pomocowej skierowanej do tej grupy. Z wypowiedzi uzyskanych dla niniejszego badania wynika, iż połowę respondentów stanowiły osoby przed 55. rokiem życia.

Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb seniorów w gminie należałoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy wiekowej, której opinii, z uwagi na dużą świadomość i wiedzę o bieżącej sytuacji osób starszych, należy wykorzystać w planowaniu oferty pomocowej na najbliższe lata.

SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie wynika, że w latach 2017-2019 niepełnosprawność była czwartym, pod względem liczby rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie. Poniższa tabela

przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w latach 2017-2019.

Tabela 55. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	163	160	148
liczba osób łącznie w rodzinach	372	337	299

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skołyszynie.

Należy dodać, że w 2019 r. GOPS przyznał 634 świadczenia w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu gminy. Ważnymi świadczeniami dla rodzin osób dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Warto w tym miejscu przytoczyć informacje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jaśle, a dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) w odniesieniu do mieszkańców gminy.

Tabela 56. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	18	28	16
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	149	130	151
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	30	30	49
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	89	86	81
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	30	14	21

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jaśle.

Osoby niepełnosprawne z terenu gminy mogą korzystać również ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaśle, które dysponuje środkami na rehabilitację społeczną i zawodową. W tabeli zamieszczonej poniżej zawarto dane dotyczące tego rodzaju pomocy.

Tabela 57. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	7	7	6
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym	17	67	50

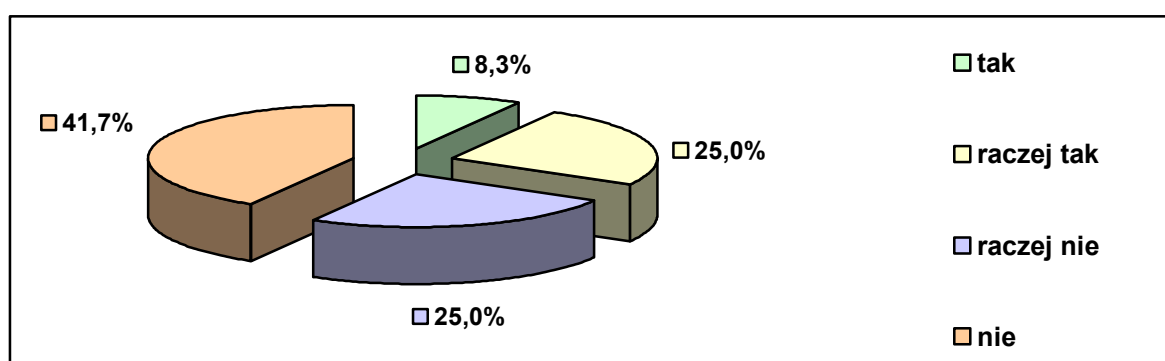
dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze			
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	6	1	6

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jaśle.

W badaniu ankietowym zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w gminie. W odpowiedzi wymieniano przede wszystkim bariery architektoniczne, niedostosowanie infrastruktury i budynków użyteczności publicznej, niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych, brak ofert pracy, problemy finansowe. Wskazywano także na izolację i wykluczenie społeczne oraz brak odpowiedniej oferty spędzania czasu wolnego.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w działaniach realizowanych na terenie gminy. Według 33,3% mieszkańców w działaniach realizowanych w gminie raczej uwzględnia się lub uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, jednak większość badanych nie podziela tej opinii. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 12. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?



Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY

W 2019 r. na terenie gminy Skołyszyn funkcjonowało 5 organizacji pozarządowych. Samorząd podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom zadań własnych, dofinansowywania działalności statutowej

organizacji, wsparcia rzeczowego i lokalowego oraz doradztwa i konsultacji. Wykaz organizacji pozarządowych z gminy zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 58. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie w 2019 r.

lp.	nazwa organizacji	adres
1.	Stowarzyszenie „Przysieki Nasz Dom”	Przysieki 429, 38-207 Przysieki
2.	Ochotnicza Straż Pożarna KSRG	Święcany, 38-242 Skołyszyn
3.	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Tęcza”	Skołyszyn 222
4.	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Liwocz”	38-212 Brzyska 11A
5.	Ludowy Klub Sportowy Skołyszyn	38-242 Skołyszyn

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

W 2019 r. w gminie Skołyszyn funkcjonowało 7 parafii Kościoła rzymskokatolickiego. Poniższa tabela przedstawia ich wykaz.

Tabela 59. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy

lp.	nazwa	adres
1.	Parafia pw. Św. Mikołaja	Bączal Dolny 97, 38-242 Skołyszyn
2.	Parafia pw. Św. Doroty	Harkłowa 92, 38-243 Harkłowa
3.	Parafia pw. Matki Bożej Królowej	Jabłonica 40, 38-242 Skołyszyn
4.	Parafia pw. Matki Bożej Królowej Polski	Lisów 230, 38-242 Skołyszyn
5.	Parafia pw. Św. Katarzyny	Sławęcín 39, 38-242 Skołyszyn
6.	Parafia pw. Św. Józefa Oblubieńca NMP i Świętych Piotra i Pawła	38-242 Skołyszyn 350,
7.	Parafia pw. Św. Anny	Święcany 7, 38-242 Skołyszyn

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

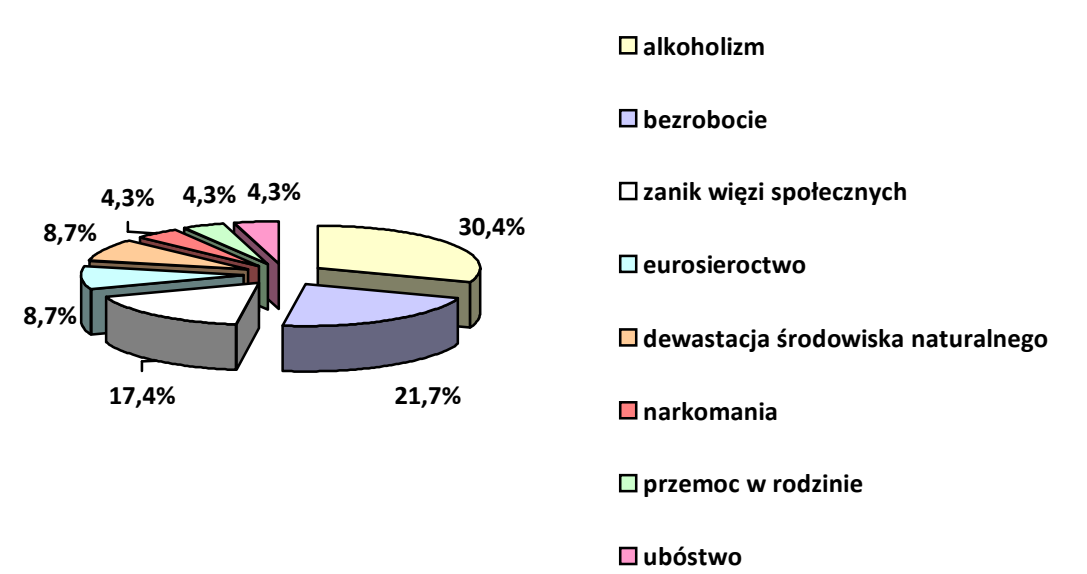
Wymienione wyżej parafie wchodzą w skład dekanatu Jasło-Zachód w diecezji rzeszowskiej, z wyjątkiem parafii w Harkłowej, która należy do dekanatu Dębowiec w ramach tej samej diecezji.

19. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY

Uczestników badania ankietowego przeprowadzonego na potrzeby skonstruowania niniejszego dokumentu poproszono o wskazanie problemów bądź niekorzystnych zjawisk, które są w gminie najbardziej widoczne. Pytanie miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru.

Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wskazywali alkoholizm, bezrobocie, zanik więzi społecznych. W dalszej kolejności wymieniali eurosieroctwo i dewastację środowiska naturalnego, najrzadziej wskazywano przemoc w rodzinie, ubóstwo, narkomanię. Listę problemów uzupełniono o wyuczoną bezradność. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 13. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska, w Pani / Pana ocenie, najbardziej uwidaczniają się w gminie?



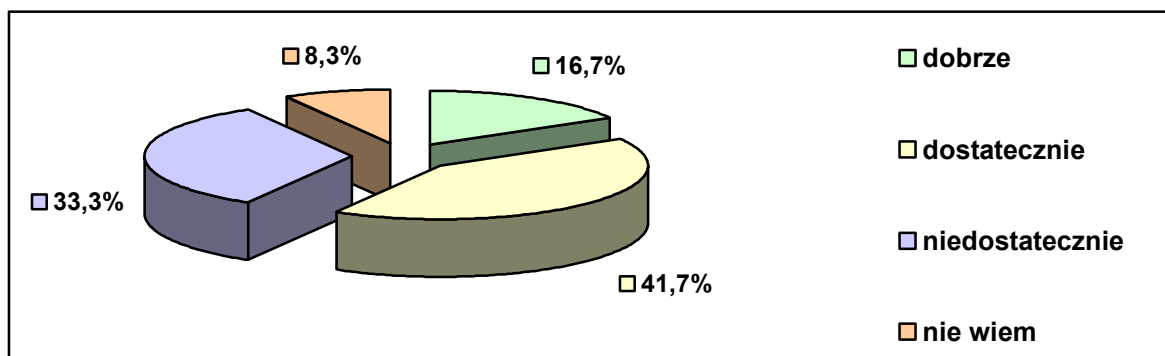
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania i inicjatywy, jakie należałoby podjąć w gminie, aby integrować i aktywizować społeczność lokalną. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na konieczność odbywania spotkań przedstawicieli władz samorządowych z mieszkańcami. Zgłoszono potrzebę organizowania częściej integracyjnych imprez, koncertów, a także akcji charytatywnych i innych działań na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Mieszkańcy chcieliby także utworzenia miejsc spotkań dla młodzieży oraz rodzin, w tym klubów seniora i zorganizowania wolontariatu, szczególnie na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

Wskazując kolejne działania, które mogłyby przyczynić się do zaspokojenia potrzeb mieszkańców, uczestnicy badania wymieniali najczęściej budowę mieszkań socjalnych, naprawę zniszczeń po powodzi, budowę kina, basenu i dobrze wyposażonych placów zabaw.

W sondażu poruszono także kwestię oceny komunikacji między władzami samorządowymi a mieszkańcami. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

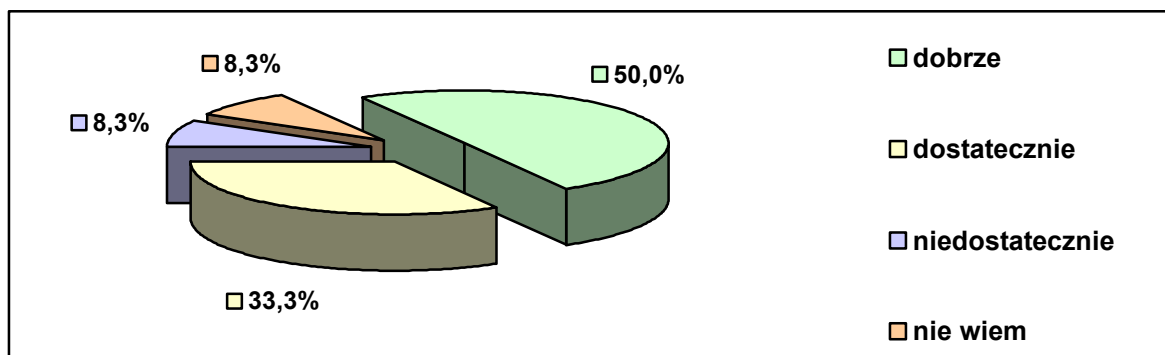


Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Mieszkańcy gminy w większości pozytywnie ocenili komunikację z władzami samorządowymi; jednak ok 33% badanych uznało ją za niedostateczną.

Ankietowanych poproszono również o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy. Poniższy wykres ilustruje rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 15. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?



Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że gmina Skołyszyn jest dobrym miejscem do mieszkania, bowiem w odpowiedzi na pytanie o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy zdecydowana większość respondentów wyraziła opinię pozytywną. 8,3 % badanych ma opinię negatywną, tyle samo ankietowanych nie przedstawiło zdania w tej sprawie.

20. PROBLEMY RÓWNOŚCI SZANS

Polityka równości szans kobiet i mężczyzn jest celowym, systematycznym, świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych z podziałem na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier równości w tym obszarze.

W latach 2017-2019 struktura ludności pod względem płci w gminie Skołyszyn nie ulegała istotnym zmianom. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 60. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba ludności gminy ogółem	12 621	12 594	12 507
liczba kobiet	6 338	6 322	6 260
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	50,2%	50,1%	50,0%

Dane Urzędu Gminy Skołyszyn.

Według danych udostępnionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Jaśle, w całym analizowanym okresie kobiety stanowiły większość ogółu osób bezrobotnych w gminie. Może to wskazywać pośrednio na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy, co jednocześnie implikuje konieczność podejmowania działań sprzyjających aktywizacji zawodowej kobiet, a w działaniach tych należy uwzględnić szeroki zakres rozwiązań ułatwiających kobietom godzenie pracy zawodowej i życia rodzinnego. Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 61. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba bezrobotnych ogółem	680	610	571
liczba bezrobotnych kobiet	431	390	344
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	63,3%	63,9%	60,2%

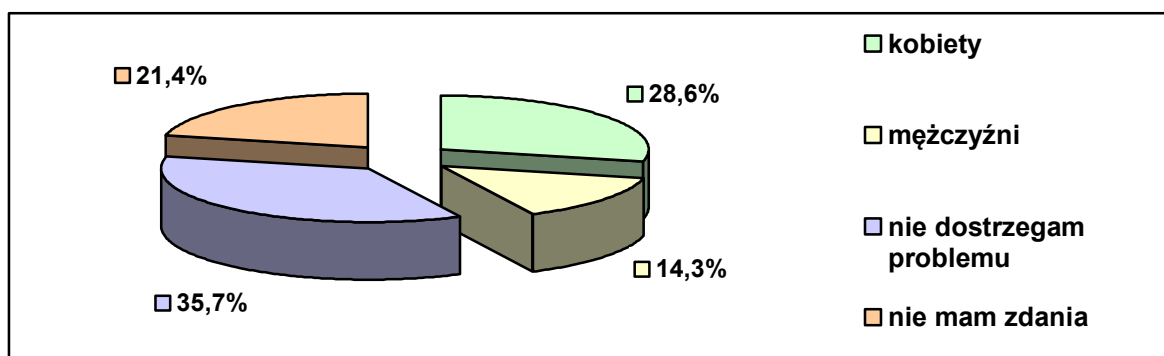
Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Jaśle.

Problemy dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w gminie Skołyszyn przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć.

Do analizy przedłożono w sumie 14 ankiet wypełnionych przez mieszkańców gminy, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu.

Zasada równości szans ma ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując im taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów. Uwzględniając powyższe, zapytano respondentów, kto ich zdaniem, jest bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć. Rozkład uzyskanych odpowiedzi zilustrowano w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 16. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

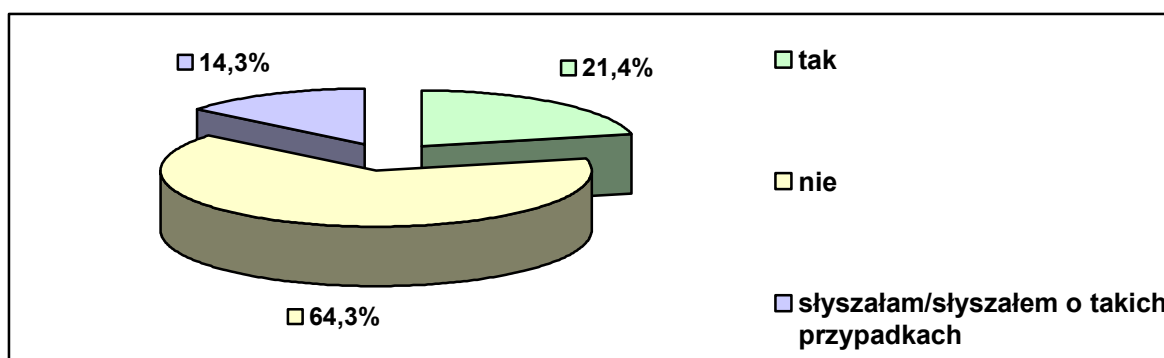


Dane z badania ankietowego.

Ponad 35% ankietowanych nie dostrzega takiego problemu. Zdaniem 28,6% respondentów bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety. Trudności z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie miało 21,4% respondentów. Nieliczni uznali, że bardziej zagrożeni dyskryminacją ze względu na płeć są mężczyźni.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę biorących w nim udział respondentów na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn w ich otoczeniu. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniżej zamieszczony wykres.

Wykres 17. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?

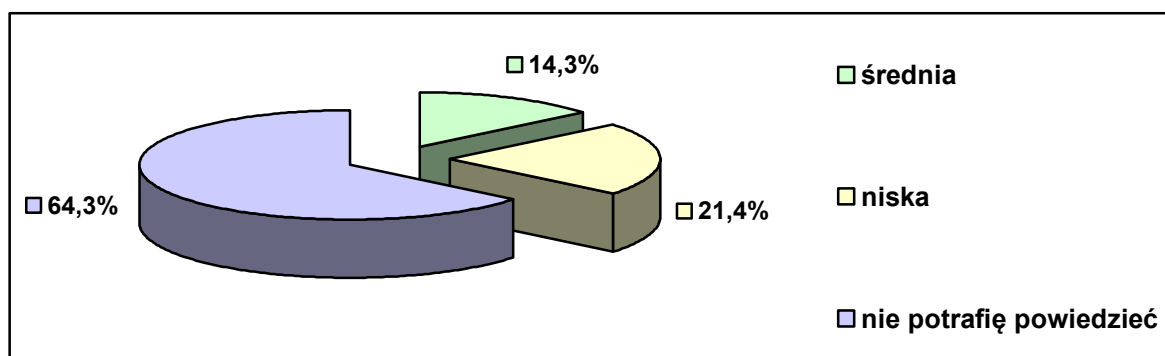


Dane z badania ankietowego.

Większość spośród pytaných mieszkańców odpowiedziała, że nie spotkała się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie. Jednocześnie 21,4% badanych przyznało, że zna takie przypadki, a ok. 14% że słyszało o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w gminie.

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu nierówności szans kobiet i mężczyzn w gminie. Poniższy wykres ilustruje rozkład odpowiedzi.

Wykres 18. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności szans w gminie?



Dane z badania ankietowego.

Według 21,4% badanych skala problemu nierówności szans na terenie gminy jest niska, 14,3% pytaných stwierdziło, że jest średnia. Jednak znacząca większość ankietowaných nie potrafiła jednoznacznie się w tej kwestii wypowiedzieć.

Uczestnicy badania udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć. Potrzebę prowadzenia takich działań potwierdziło blisko 43% badanych. Jednocześnie jednak większość ankietowaných nie potrafiła rozstrzygnąć tak sformułowanej kwestii.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn. Respondenci najczęściej wskazywali rynek pracy, płace, awans zawodowy (po 28,5%) oraz udział we władzach samorządowych, życie rodzinne i edukację.

Z udzielonych wypowiedzi ankietowaných wynika, że część z nich dostrzega problemy nierówności szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji nie tylko w obszarze zatrudnienia, a ponad 35% respondentów potrafił ocenić także skalę tego problemu. Jednocześnie daje się zauważyć wysoki odsetek badanych, którzy wybierali odpowiedź „nie mam zdania” czy „nie potrafię powiedzieć”. Z pewnością dla

lepszego rozpoznania występowania problemów związanych z kwestią równości szans, należy zadbać o wyraźniejszą obecność tej tematyki w sferze publicznej.

21. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dzieci i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki.

Diagram 1. Obszary analizy SWOT



BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w gminie • inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców • prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia • prowadzenie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych • upowszechnianie informacji o wolnych 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczone działania na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet • brak działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej • nieprowadzenie działań mających na celu diagnozowanie problemu bezdomności w gminie • niewystarczająca oferta miejsc pracy na rynku lokalnym

<p>miejscach pracy; o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizowanie projektów mających na celu pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE) • organizowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych na rzecz ubogich i zagrożonych ubóstwem • współpraca partnerska z samorządem w zakresie polityki społecznej • wsparcie osób w trudnej sytuacji materialnej 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zainteresowanie osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego oraz udziałem w szkoleniach zawodowych • rosnąca liczba ofert pracy dla osób bezrobotnych • zmniejszająca się liczba osób długotrwale bezrobotnych • niewzrastający poziom bezrobocia wśród kobiet • skuteczna aktywizacja osób bezrobotnych • trafiające do gminy fundusze zewnętrzne wpływające na ograniczanie bezrobocia • zwiększające się zainteresowanie problemami osób ubogich i działaniami prowadzonymi na ich rzecz wśród lokalnej społeczności • niewzrastające zjawisko ubożenia wśród mieszkańców gminy • niezwiększająca się liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością • liczne inicjatywy społeczne • działalność organizacji pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> • niewzrastające zainteresowanie potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy w gminie • małe zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej • brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej • zmniejszenie tempa rozwoju gospodarczego • ograniczanie środków na koszty realizacji świadczeń społecznych

Analiza uwarunkowań dla obszaru **bezrobocie, ubóstwo, bezdomność** wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w gminie, inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców, prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia, prowadzenie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych, upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy; o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach

zawodowych, realizowanie projektów mających na celu pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE), organizowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych na rzecz ubogich i zagrożonych ubóstwem oraz realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem

Szczegółnej uwagi i intensyfikacji działań ze strony władz samorządowych, odpowiednich instytucji i organizacji wymagają słabe strony i zagrożenia, do których należy zaliczyć: niewystarczającą ofertę zatrudnienia w gminie, ograniczone działania na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet, brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej, czy prowadzeniem działalności gospodarczej i, co szczególnie podkreślono, zmniejszenie tempa rozwoju gospodarczego i odczuwalne zmniejszenie środków na pokrycie kosztów realizacji świadczeń społecznych.

RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy • Karta Dużej Rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostatek akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • nienasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • niewzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych • niezwiększająca się liczba osób samotnie wychowujących dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy • niezaspokojenie potrzeb w zakresie

<ul style="list-style-type: none"> • zaspokajająca potrzeby mieszkańców, oferta w zakresie opieki przedszkolnej • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • nienasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie 	<p>opieki nad dzieckiem do lat 3 – brak żłobka</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba dzieci w pieczy zastępczej • narastające problemy wymagające wprowadzenia procedury „Niebieskie Karty”
---	---

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie** zwraca uwagę na wskazane liczne mocne strony, którymi są głównie: analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie, wsparcie asystenta rodziny oraz psychologa dla rodzin dysfunkcyjnych, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną, dysponowanie przez szkolnictwo kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego słabych stron i zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Wzrastająca liczba rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia, brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, brak oferty w zakresie opieki żłobkowej, zwiększająca się liczba interwencji zakończonych procedurą „Niebieskie Karty” – to kwestie, które mogą niepokoić i które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiedniego dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • realizowanie przez placówki oświatowe 	<ul style="list-style-type: none"> • brak odpowiednio przygotowanej kadry do pracy z osobami uzależnionymi

<p>działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • podejmowanie przez samorząd działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • brak barier finansowych lub lokalowych utrudniających prawidłowe zapewnienie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • poprawa stanu środowiska naturalnego • niewzrastająca liczba nieletnich sięgających po narkotyki lub alkohol • niezwiększające się zagrożenie przestępczością wśród nieletnich • stale rosnący poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziom bezpieczeństwa na drodze 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, a także realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, jak również podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze.

Mimo przewagi mocnych stron i szans w tym obszarze wskazane istotne zagrożenia i słabe strony – brak na terenie gminy odpowiednio przygotowanej kadry do pracy z osobami uzależnionymi przy rosnącej liczbie osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia – mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanej strategii.

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi • istnienie na terenie gminy form wsparcia osób starszych, takich jak kluby seniora • zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca kadra pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • mała dostępność usług w mniejszych miejscowościach • trudności komunikacyjne
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zapewnianie osobom starszym dostępu do takich form wsparcia, jak klub seniora • możliwości gminy co do zaspokajania potrzeb w zakresie kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej osób starszych • dofinansowanie programów kierowanych do osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców • wzrastająca liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej, głównie w formie usług opiekuńczych • występowanie przypadków pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin • migracja ludzi młodych powodująca pozostawianie osób starszych bez opieki

Analiza uwarunkowań dla obszaru **starość** uwypukla mocne strony, takie jak: analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców, informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi, zapewnianie osobom starszym możliwości kontynuowania aktywności. Uwagę zwracają jednak liczne zagrożenia: stale rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców, wzrastająca liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej, niedysponowanie odpowiednią liczbą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze czy występowanie przypadków pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez rodzinę. W obliczu postępującego starzenia się społeczeństwa te kwestie powinny znaleźć się w obszarze zainteresowania wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się polityką społeczną.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • monitorowanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy • informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością • organizacja transportu dla dzieci niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy • ograniczone możliwości w dziedzinie transportu dla osób niepełnosprawnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niewzrastająca liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych • społeczna akceptacja likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • wzrost świadomości społecznej w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych • zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej • brak ofert pracy i niezatrudnianie osób niepełnosprawnych przez lokalnych przedsiębiorców • wzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnością wymagających wyrównywania szans edukacyjnych • niewystarczająca wiedza osób niepełnosprawnych na temat dostępnych form pomocy

Analiza uwarunkowań dla obszaru **niepełnosprawność** uwypukla liczne mocne strony, takie jak: monitorowanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy, informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy, likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym, upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością, Nie należy jednak tracić z oczu zagrożeń, jakie występują w tym obszarze, a zalicza się do nich m. in.: wzrost liczby osób niepełnosprawnych i niewystarczająca wiedza tych osób na temat

dostępnych form pomocy, wzrost liczby dzieci niepełnosprawnych wymagających wyrównania szans edukacyjnych, brak organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy. Rozwiązanie tych problemów wymaga współpracy zarówno organów samorządowych, instytucji pomocowych, jak i tych podmiotów, które w sferze swojego zainteresowania mają pomoc osobom niepełnosprawnym.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczone działania popularyzujące wśród mieszkańców informacje o organizacjach pozarządowych oraz wolontariacie
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • zwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy • stale rosnąca liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • wykorzystywanie przez gminę środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dysponowanie przez gminę środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb 	<ul style="list-style-type: none"> • brak zainteresowania mieszkańców gminy działalnością w organizacjach pozarządowych i wolontariatem • wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • niski poziom aktywności społecznej mieszkańców • niekorzystna sytuacja demograficzna gminy: niski przyrost naturalny przy rosnącym udziale osób w wieku poprodukcyjnym

- | | |
|---|--|
| <ul style="list-style-type: none">• zaradność mieszkańców w zakresie przedsiębiorczości i działań w kierunku poprawy sytuacji życiowej. | |
|---|--|

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** wskazuje na bardzo liczne mocne strony, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców, prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej, jak również możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej. Zagrożenia, jakie wskazano dotyczą sytuacji demograficznej, wzrostu zapotrzebowania na wsparcie z systemu pomocy społecznej, odnoszą się także do sfery aktywności społecznej i braku wolontariatu; należałoby zatem zintensyfikować działania w tych obszarach.

22. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Z uwagi na fakt, że istnieje konieczność zachowania ciągłości działań o charakterze strategicznym, punktem odniesienia dla programowania aktualnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skołyszyn na lata 2021-2027 powinna być poprzednia strategia, tak aby kontynuować to, co wymaga dalszych inwestycji społecznych oraz wprowadzać zmiany w tych elementach, które wymagają korekty z uwagi na współczesny kontekst społeczny, gospodarczy, środowiskowy czy także ten związany ze skutkami pandemii koronawirusa. W ramach oceny poprzednio realizowanej strategii wskazano m.in. osiągnięcia i trudności we wdrażaniu strategii, przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas jej wdrażania, najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane.

Trudności napotkane przy wdrażaniu strategii

- brak osób zainteresowanych działalnością w ramach wolontariatu

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii:

- prawie wszystkie cele zostały zrealizowane

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania strategii:

- zorganizowanie wolontariatu

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- wszystkie cele dotychczas realizowane

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane:

- znacząca większość celów strategicznych została zrealizowana.

Ogólna ocena realizacji założeń strategii:

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniej strategii, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany w zakresie problemów społecznych, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, zaproponował ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 4.5, co oznacza, że zrealizowano większość założeń programowych.

Krótkie uzasadnienie przyjętej oceny:

Większość założeń strategicznych – celów i zadań została wdrożona i zrealizowana w 98% z zadowalającym skutkiem.

Działania ocenione najwyżej:

Realizacja zadań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji materialno-bytowej.

Działania ocenione najniżej:

Wdrażanie idei wolontariatu.

III. PROGRAMOWANIE

Wyniki diagnozy problemów społecznych, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych oraz analizie SWOT, ocena wdrożenia założeń poprzednio realizowanej strategii i wnioski płynące z tej oceny pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej gminy wiejskiej Skołyszyn na lata 2021-2027. Zostały one przedstawione w formie wizji i misji, celów i kierunków działań. Działania zostały wyznaczone w obrębie celów strategicznych i operacyjnych z uwzględnieniem następujących priorytetów:

1. **Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności, zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin**
2. **Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**
3. **Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie**
4. **Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych**
5. **Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia**
6. **Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom gminy**
7. **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**

1. WIZJA I MISJA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Skołyszyn na lata 2021-2027 pozwala na podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie, które destabilizują życie mieszkańców. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana wizja, która brzmi:

„Zapewnienie mieszkańcom gminy Skołyszyn szerokiej dostępności do usług społecznych oraz warunków sprzyjających rozwojowi lokalnego kapitału społecznego”.

Realizacji przyjętej wizji będzie towarzyszyła wyznaczona następująca misja:

„Podejmowanie w gminie Skołyszyn zintegrowanych działań zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych w trosce o podniesienie jakości życia jej mieszkańców”.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Realizacja zaprogramowanych celów strategicznych, operacyjnych oraz kierunków działań pozwoli na wypełnienie przyjętej misji oraz przyczyni się do rozwiązywania problemów społecznych występujących na terenie gminy, a także zapobiegania problemom i trudnościom, z jakimi borykają się jej mieszkańcy.

Wytyczone cele strategii zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji społeczno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZRBOCICIU I BEZDOMNOŚCI.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
<p>1. Pomoc mieszkańcom dotkniętym i zagrożonym ubóstwem.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. 2. Aktywne ograniczanie zjawiska dziedziczenia biedy oraz wyuczonej bezradności poprzez m.in. podejmowanie pracy społecznej z wykorzystaniem kontraktów społecznych. 3. Rozpoznawanie potrzeb osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym we współpracy z lokalnymi liderami, instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz z Kościołem. 4. Realizacja programów i projektów na rzecz osób zagrożonych lub 	<p>działania ciągłe</p>

	<p>dotkniętych ubóstwem.</p> <p>5. Aktywizowanie środowiska lokalnego w celu niesienia pomocy osobom i rodzinom zmagającym się z ubóstwem.</p>	
<p>2. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i wsparcie dla osób poszukujących pracy.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach. 2. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie gminy. 4. Rozwój współpracy z lokalnymi pracodawcami. 5. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz promocja działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej. 6. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy. 7. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci. 	<p>działania ciągłe</p> <p>w zależności od potrzeb</p>
<p>3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu mieszkalnego. 2. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz wsparcia osobom 	<p>działania ciągłe</p>

	zagrożonym i dotkniętym bezdomnością. 3. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.	
--	---	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1.

wskaźnik	jednostka pomiaru	wartość wyjściowa (2020 r.)	wartość docelowa (2027 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
wielkość środków wydatkowanych na pomoc mieszkańcom gminy	zł	18 676 749	22 000 000	UG/GOPS	raz w roku
zaangażowanie środków zewnętrznych w wydatkach na pomoc społeczną	%	0	5	UG/GOPS	raz w roku
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	osoba	489	400	GOPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej z powodu:					
ubóstwa	osoba	312	300	GOPS	raz w roku
bezrobocia	osoba	414	350	GOPS	raz w roku
bezdomności	osoba	6	4	GOPS	raz w roku

udział liczby osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności gminy	%	6,6	4	GOPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	osoba	501	400	GOPS	raz w roku
liczba realizowanych kontraktów socjalnych	kontrakt	22	30	GOPS	raz w roku
liczba osób bezrobotnych w gminie	osoba	571	500	PUP	raz w roku
liczba bezrobotnych kobiet	osoba	344	300	PUP	raz w roku
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie w liczbie osób w wieku produkcyjnym	%	4,1	3,5	PUP	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPowiedzialne, PARTNERZY, Źródła Finansowania

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne UE, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

**CEL STRATEGICZNY 2. WZMACNIANIE POTENCJAŁU RODZIN,
WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY,
PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE**

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
<p>1. Wzmacnianie potencjału rodzin.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie rodzinom pomocy z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. 2. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekunczo-wychowawczą. 3. Promowanie prawidłowego modelu rodziny i edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekunczo-wychowawczych. 4. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekunczo-wychowawczych oraz monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem. 5. Poszerzenie dostępu do poradnictwa rodzinnego. 6. Podjęcie działań w celu utworzenia żłobka. 7. Doskonalenie warsztatu pracy osób zaangażowanych w pracę na rzecz dziecka i rodziny oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 8. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji 	<p>działania ciągłe</p>

	<p>pozarządowych, Kościoła.</p>	<p>działania ciągłe</p>
<p>2. Podwyższanie jakości usług edukacyjnych, udzielanie wsparcia dzieciom i młodzieży oraz rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w gminie i podejmowanie interwencji w tym zakresie. 2. Rozpoznawanie i zabezpieczanie potrzeb społecznych dzieci i młodzieży, w tym pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny. 3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów, jak pediatra, psychiatra dziecięcy czy psycholog. 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 5. Rozszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży z wykorzystaniem zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy. 	
<p>3. Przeciwdziałanie problemom uzależnień, pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc materialna rodzinom, w których występują problemy uzależnień lub przemocy domowej. 2. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego i podnoszenie kwalifikacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie. 3. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień oraz 	<p>działania ciągłe</p>

	<p>przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej. 5. Zapewnienie schronienia osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej w celu odizolowania od sprawców przemocy. 6. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych. 7. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie. 8. Podejmowanie współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii. 	
--	---	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2.

wskaźnik	jednostka pomiaru	wartość wyjściowa (2020 r.)	wartość docelowa (2027 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,	rodzina	358	300	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych	rodzina	19	15	GOPS	raz w roku

wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego					
liczba rodzin objętych pracą socjalną	rodzina	217	200	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	rodzina	11	9	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu:					
alkoholizmu,	rodzina	30	25	GOPS	raz w roku
narkomanii	rodzina	0	0	GOPS	raz w roku
przemocy w rodzinie	rodzina	4	4	GOPS	raz w roku
liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	karta	45	40	ZI	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych	osoba	1 537	1500	GOPS	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych	osoba	27	30	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem Karta Dużej Rodziny	rodzina	15	20	GOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
<p>Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.</p>	<p>budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.</p>

CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
<p>1. Aktywna polityka senioralna – realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych. 2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. 4. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych oraz rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne. 5. Podejmowanie współpracy z Kościołem i organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i niepełnosprawnych. 	<p>działania ciągłe</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 6. Poszerzenie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 7. Prowadzenie Klubu Seniora na terenie gminy. 8. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 	
2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym 2. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym. 3. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi. 4. Rozpowszechnianie ofert pracy dla osób niepełnosprawnych i podejmowanie współpracy z lokalnymi pracodawcami w celu upowszechniania wiedzy na temat warunków i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. 5. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach. 6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby niepełnosprawne. 	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3.

wskaźnik	jednostka pomiaru	wartość wyjściowa (2020 r.)	wartość docelowa (2027 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	osoba	1 912	2000	UG	raz w roku

udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców	%	15,2	16	UG	raz w roku
liczba osób w wieku powyżej 56 lat objętych wsparciem z pomocy społecznej	osoba	152	160	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	rodzina	148	140	GOPS	raz w roku
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	osoba	40	40	GOPS	raz w roku
liczba osób z gminy przebywających w DPS	osoba	8	10	GOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budget samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH ZDROWIU, POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO MIESZKAŃCÓW GMINY.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
<p>1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia fizycznego i psychospołeczne go oraz zdrowego stylu życia.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. 2. Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej oraz realizowanie programów zdrowotnych. 3. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie gminy. 4. Zwiększenie oferty bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców gminy. 5. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców. 	<p>działania ciągłe</p>
<p>2. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy. 2. Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów, na temat zagrożeń przestępczością. 3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców, w tym bezpieczeństwa na drodze. 4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców gminy o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i internetu. 	<p>działania ciągłe</p>
<p>3. Zapewnienie bezpieczeństwa</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci 	<p>działania ciągłe</p>

<p>na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym uczniów.</p>	<p>w drodze do i ze szkoły.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym. 3. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat uzależnień, przemocy w rodzinie, przestępczości i jej negatywnych skutków. 4. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym. 5. Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami. 	
---	---	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 4.

wskaźnik	jednostka pomiaru	wartość wyjściowa (2020 r.)	wartość docelowa (2027 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
<p>przedsięwzięcia w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki zdrowotnej</p>	<p>działanie</p>	<p>5</p>	<p>10</p>	<p>UG, NGO-s, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia</p>	<p>raz w roku</p>
<p>przedsięwzięcia w zakresie aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego</p>	<p>działanie</p>	<p>5</p>	<p>8</p>	<p>UG, NGO-s, placówki oświatowe, jednostki</p>	<p>raz w roku</p>

badania profilaktyczne mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej	badanie	4	6		rekreacyjno-sportowe UG, NGO-s, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku	
przestępstwa i wykroczenia popełnione na terenie gminy, w tym z udziałem nieletnich	przestępstwo	50	40		Policja	raz w roku	
liczba realizowanych programów profilaktyczno-educacyjnych w szkołach oraz liczba osób nimi objętych	program/osoba	10	15		placówki oświatowe, PPP	raz w roku	
liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa publicznego i bezpieczeństwa na drodze	inwestycja	b.d.			UG	raz w roku	

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna.	budget samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 5. PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, DOSKONALENIE KADR POMOCY SPOŁECZNEJ, WZMACNIANIE KAPITAŁU I DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmocnienie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego. 2. Zapewnienie właściwych warunków pracy umożliwiających sprawną i efektywną obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej. 3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. 4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej. 5. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, 	działania ciągłe

	<p>w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.</p> <p>6. Rozwijanie współpracy różnych podmiotów w celu skuteczniejszego wsparcia osób uzależnionych oraz ich rodzin.</p> <p>7. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie gminy</p>	
<p>2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.</p>	<p>1. Inicjowanie działań zmierzających do włączenia się mieszkańców w życie społeczne gminy.</p> <p>2. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.</p> <p>3. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmocnienie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.</p> <p>4. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.</p>	<p>działania ciągłe</p>

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 5.

wskaźnik	jednostka pomiaru	wartość wyjściowa (2020 r.)	wartość docelowa (2027 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
<p>liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,</p>	<p>szkolenie</p>	<p>3</p>	<p>8</p>	<p>GOPS</p>	<p>raz w roku</p>

liczba organizacji pozarządowych w gminie, w tym funkcjonujących w obszarze polityki społecznej	organizacja	5	5	UG, NGO-s, GOPS	raz w roku
liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych	przedsięwzięcie	50	60	UG, GOPS, ZI, GKRP, NGO-s	raz w roku
liczba spotkań przedstawicieli samorządu z mieszkańcami	spotkanie	6	20	UG, RG	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, organizacje pozarządowe, Kościoł, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

cel strategiczny	prognoza zmian
<p>CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia - zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, - zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia, - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy i w życiu społecznym, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej
<p>CEL STRATEGICZNY 2. PRACA NA RZECZ RODZINY, WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, - spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, - podniesienie kompetencji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, - zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin, - podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych,

	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce, - poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień, - zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, - zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
<p>CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE I AKTYWIZACJA OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym, - podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, - zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych, - zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, - poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku, - pełniejsza integracja seniorów i osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.
<p>CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH ZDROWIU, POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO MIESZKAŃCÓW GMINY.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia, - zmniejszenie zagrożenia przestępczością, - zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek

<p>CEL STRATEGICZNY 5. PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, DOSKONALENIE KADR POMOCY SPOŁECZNEJ, WZMACNIANIE KAPITAŁU I DIALOGU SPOŁECZNEGO</p>	<p>oświatowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy, - podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej, - podniesienie jakości świadczonych usług, - większa aktywność społeczna mieszkańców gminy, - wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.
--	--

4. RAMY FINANSOWE

Podstawowym źródłem finansowania działań wynikających z założeń programowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skokyszyn na lata 2021-2027 będą środki pochodzące z budżetu gminy w orientacyjnej wysokości odpowiadającej poziomowi wydatków w 2020 r. z działań klasyfikacji budżetowej: 801 – oświata i wychowanie, 851 – ochrona zdrowia, 852 – pomoc społeczna, 853 – pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 – edukacyjna opieka wychowawcza oraz 855 – rodzina, tzn. 18 676 749 zł. Pełna realizacja Strategii nie będzie jednak możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania.

Zakłada się, iż środki mające sfinansować poszczególne działania w ramach realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych pochodzić będą również z następujących źródeł:

- środków pochodzących z dotacji z budżetu państwa,
- środków z funduszy krajowych,
- środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej,
- środków własnych organizacji pozarządowych.

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skołyszyn na lata 2021-2027 będzie Wójt Gminy oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z jego Kierownikiem. Zespół monitorujący postęp wdrażania zapisów strategicznych, w którego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, będzie ocenił poziom wdrożenia zapisów strategicznych i przedstawiał ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie Wójtowi i Radzie Gminy, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących, mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA

Zarządzanie strategiczne jest swoistym zbiorem procesów pozwalających odpowiednio szybko reagować na zmiany zachodzące w otoczeniu, a jednocześnie pozwala tworzyć i utrzymywać odpowiednie relacje pomiędzy założonymi celami strategicznymi i zasobami. W praktyce jest to zbiór wytycznych, którymi można posłużyć się przy podejmowaniu decyzji czy określonych działań w poszczególnych obszarach.

Spośród wielu różnych definicji mówiących o zarządzaniu strategicznym, można wyłonić pewne aspekty, które najczęściej określają czym właściwie ono jest. W szczególności jest to:

- horyzont planowania – czyli określenie długoterminowych kierunków działań, sięgających od kilku do kilkunastu lat;
- wątek celów – zbiór wartości, misja, a także cele strategiczne, za pomocą i w ramach których podejmowane są odpowiednie działania;
- przedmiot zarządzania – traktowany jako spójna całość, gdzie zarządzanie strategiczne integruje funkcje i procesy organizacyjne w jedną strategię, koordynującą jego działanie;
- podmiot zarządzania – grupa lub jednostka organizacyjna zajmująca się zarządzaniem strategicznym, tzw. wierzchołek strategiczny.

Przenosząc te aspekty zarządzania strategicznego na grunt strategii rozwiązywania problemów społecznych, należałoby postrzegać przedmiot zarządzania jako cały organizm gminy, nie tylko jej tkankę społeczną, natomiast w podmiocie zarządzania dostrzegać przede wszystkim samorząd gminy i gminy, jej jednostki organizacyjne, ale także partnerów. Doświadczenia zdobyte podczas wdrażania założeń strategii, dla której zakończył się okres programowania, z pewnością przyczynią się do efektywniejszej realizacji wytyczonych w niniejszym dokumencie celów i kierunków działań, niemniej należy dostrzec, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skołyszyn na lata 2021-2027 powstaje w drugim roku trwania pandemii koronawirusa.

Trudno na obecnym etapie oszacować skutki, jakie pandemia może spowodować, zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej kraju, a co za tym idzie w gminie. Przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skołyszyn na lata 2021-2027 założenia przewidują w odniesieniu do:

- demografii – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym;
- niepełnosprawności – wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami spowodowany m.in. powiększeniem się grupy najstarszych mieszkańców ;
- bezrobocia – spadek liczby osób bezrobotnych;
- pomocy społecznej – spadek liczby beneficjentów systemu pomocy społecznej w związku poprawą kondycji materialnej osób i rodzin zamieszkujących gminę;
- problemów uzależnień i przemocy w rodzinie – spadek liczby osób uzależnionych, stosujących przemoc i doświadczających przemocy.

Z punktu widzenia sytuacji, z jaką mamy obecnie do czynienia, należy się jednak liczyć w trzech wymienionych na końcu obszarach: bezrobocie, pomoc społeczna i kwestia problemów uzależnień z możliwymi odstępstwami od poczynionych założeń. W związku z tym należy baczniej monitorować zagrożenia dotyczące miejscowego rynku pracy oraz kwestii bezrobocia i w razie wystąpienia niekorzystnych tendencji dostosować odpowiednio strukturę i zasoby pomocy społecznej do zapobiegania możliwym niepożądanym skutkom, mającym destrukcyjny wpływ na jakość i kondycję życia mieszkańców gminy.

7. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skołyszyn na lata 2021-2027 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny;
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
3. Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii;
4. Program współpracy Gminy Skołyszyn z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skołyszyn na lata 2021-2027 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów

społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy

Diagram 1. Obszary analizy SWOT	64
---------------------------------------	----

Tabele

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	4
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”	5
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019.....	17
Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019.....	17
Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2017-2019.....	18
Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie	18
Tabela 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	20
Tabela 8. Aktywność gospodarcza mieszkańców gminy w latach 2017-2019	20
Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2017-2019.....	21
Tabela 10. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	21
Tabela 11. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2019/2020 ...	21
Tabela 12. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2019/2020.....	22
Tabela 13. Wykaz placówek systemu oświaty działających w gminie w roku szkolnym 2019/2020.....	22
Tabela 14. Placówki kultury w gminie w 2019 r.	23
Tabela 15. Wykaz placówek kultury w 2019 r.....	23
Tabela 16. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2019 r.....	24
Tabela 17. Wykaz zakładów opieki zdrowotnej, prywatnych praktyk i aptek w gminie w 2019 r.	25
Tabela 18. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2019 r.....	25
Tabela 19. Schorzenia pacjentów w wieku 19 i więcej lat korzystających z POZ w gminie w 2019 r.	26
Tabela 20. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2019 r.	26
Tabela 21. Sport i rekreacja w 2019 r.	28
Tabela 22. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r. ...	30
Tabela 23. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2019 r. .	31
Tabela 24. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2017-2019	32
Tabela 25. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019.....	32
Tabela 26. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.	33
Tabela 27. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 r.	33
Tabela 28. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019	33
Tabela 29. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2017-2019	35
Tabela 30. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019.....	36
Tabela 31. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2017-2019	37
Tabela 32. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019.....	37
Tabela 33. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2017-20219.....	37
Tabela 34. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019.....	38
Tabela 35. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019	40
Tabela 36. Instytucje i jednostki działające w obszarze pomocy społecznej w gminie w 2019 r.	40
Tabela 37. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019	41
Tabela 38. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2019 r.	41
Tabela 39. Stan bezrobocia w gminie w latach 2018-2020	42
Tabela 40. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-209	42

Tabela 41. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia	43
Tabela 42. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS-u z powodu bezdomności w latach 2017-2019.....	44
Tabela 43. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2017-2019	45
Tabela 44. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie.....	45
Tabela 45. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2019	46
Tabela 46. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie.....	46
Tabela 47. Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie	46
Tabela 48. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2017-2019.....	48
Tabela 49. Pomoc udzielana z powodu uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2017-2019	49
Tabela 50. Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, funkcjonujących na terenie gminy w 2019 r.....	50
Tabela 51. Negatywne zachowania występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2018/2019.....	51
Tabela 52. Dysfunkcje, zjawiska społecznie niepożądane i zachowania przestępcze stwierdzone w rodzinach dzieci/uczniów w roku szkolnym 2019/2020	52
Tabela 53. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2017-2019	54
Tabela 54. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2017-2019	55
Tabela 55. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019.....	56
Tabela 56. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019	56
Tabela 57. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019	56
Tabela 58. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie w 2019 r.	58
Tabela 59. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy.....	58
Tabela 60. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2017-2019	61
Tabela 61. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2017-2019	61

Wykresy

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019.....	17
Wykres 2. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?.....	23
Wykres 3. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?	24
Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?	27
Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?.....	29
Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	30
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?	35
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?	44
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?	47
Wykres 10. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	47
Wykres 11. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?	48
Wykres 12. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?	57

Wykres 13. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska, w Pani / Pana ocenie, najbardziej uwidaczniają się w gminie?	59
Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?	60
Wykres 15. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?..	60
Wykres 16. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?	62
Wykres 17. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?	62
Wykres 18. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności szans w gminie?	63